

Budgetskrivelse 2026

Funktionsstödsnämnden

Malmö stad

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	6
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden	6
Demografiska förändringar som påverkar nämnden.....	6
Förutsättningar för målgruppen	8
Effektiviseringar i offentlig sektor genom digitalisering	10
Kompetensutmaningen.....	10
Systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på våld och hot	11
Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma att påverka nämnden framöver	12
Behov av förändringar i Malmö stad	17
Samarbetsprojekt för tillgängliga livsmiljöer.....	17
Samarbete kring barn i särskilt sårbara grupper.....	18
Tillgänglighetsanpassade kultur- och fritidsaktiviteter.....	18
Lokal utveckling och kraftsamlande insatser	19
Malmö möts i syfte att stärka demokratin	19
Stärka möjligheter till anställning för Malmöbor med funktionsnedsättning.....	20
Utveckling av välfärden genom AI, digitalisering och välfärdsteknik.....	21
LSS-utbyggnad i den täta staden	21
Stärkt beredskap	23
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	25
Mänskliga rättigheter - funktionsstödsnämndens grunduppdrag	25
Arbetet mot förvaltningens vision.....	26
Omställning till ny socialtjänstlag.....	26
AI, digitalisering och välfärdsteknik.....	28

Välfärdsbrottslighet.....	29
Insatsförändringar.....	29
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling	39
Social hållbarhet, förutsättningar för målgruppen	42
Bygga för framtiden	44
Kommunbidrag	46
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	55
Begäran om investeringsram.....	58
Investeringsram	58

Sammanfattning

Funktionsstödsnämndens målgrupper innefattar Malmöbor i alla åldrar med unika och föränderliga förutsättningar och ofta med livslångt behov av insatser. Nämndens uppdrag är komplext och brett och stödbehovet kan variera mycket mellan verksamheter och brukare.

Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Det är av vikt att målgruppernas behov synliggörs i stadens prioriteringar och satsningar. Förändringar i omvärlden, utvecklingstrender på global nivå samt nya lagar eller myndighetsbeslut är faktorer som påverkar funktionsstödsnämndens verksamhet och ekonomi på kort och lång sikt.

De senaste åren har förvaltningen genomfört ett omfattande utvecklingsarbete med fokus på att maximera den ekonomiska effekten samtidigt som hänsyn till kompetensförsörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö och kvalitet präglar alla förändringar. Förvaltningen har varit framgångsrik i omställningsarbetet och minskat kostnaden per brukare inom nästan samtliga insatser. Arbetet mot visionen rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt tilldelade resurser fortsätter 2026.

Funktionsstödsnämndens målgrupper kräver både bred och fördjupad kompetens hos såväl medarbetare som chefer. Kompetens behöver finnas för brukarens hela liv, från barndom till ålderdom. Det är av avgörande betydelse att förvaltningen kan rekrytera, utveckla och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens. Även digitalisering och användning av AI och välfärdsteknik lyfts som viktiga faktorer för att möta kompetensutmaningen och effektivisera verksamheten. Förvaltningen arbetar vidare för att hitta kostnadseffektiva strukturer för kompetensutveckling och kompetenspåbyggnad men det är viktigt att planerade satsningar 2026 möts av ökade ekonomiska resurser.

Den nya socialtjänstlagen, som träder i kraft den 1 juli 2025, innebär bland annat ett tydligare ansvar för mer förebyggande och tillgängliga insatser, samt ett krav på samordnad planering och kunskapsbaserat arbete. Nämnden bedriver redan idag ett hälsofrämjande och förebyggande arbete riktat mot både barn och vuxna, ett arbete som kommer att intensifieras. En utveckling framöver med ökade volymer inom de främjande och förebyggande insatserna är en framgångsfaktor men ställer samtidigt krav på att det finns finansieringsmöjligheter. Det är särskilt viktigt att de goda resultat som uppnåtts genom satsningar med statlig finansiering inom exempelvis socialpsykiatri upprätthålls även när den externa finansieringen upphör.

Nämnden vill framhålla den utmaning som den volymutveckling som sker inom den personliga assistansen innebär för nämndens ekonomi, samtidigt som den nya modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden inte tar hänsyn till förändringar inom insatsen.

Utvecklingen avser volymer inom personlig assistans enligt SFB, som följd av de lagförändringar som trädde i kraft 2023, men även inom personlig assistans LSS när det gäller antalet assistanstimmar per ärende. Utöver detta leder den över tid ackumulerade diskrepansen mellan den årliga löneutvecklingen för personliga assistenter och uppräknningen av assistansersättningen från Försäkringskassan till ökade kostnader som nämnden har svårt att påverka.

Att fortsätta bygga nya boenden för nämndens målgrupp inom LSS-området kommer vara fortsatt prioriterat de kommande åren. Då möjlighet till utbyggnad i kommunal regi saknas även 2026 planeras efterfrågan mötas av ett utökat antal platser i extern regi. Funktionsstödsnämnden vill framhålla vikten av att kommunfullmäktige avsätter medel för LSS-utbyggnad under 2026.

Sammanfattningsvis framhåller nämnden vikten av att kommunbidraget ökar i takt med förändringar i omvärlden, ökade lagstadgade krav och minskade statsbidrag. För att bibehålla kvalitet, rättssäkerhet och effektivitet i stödet till Malmöbor med funktionsnedsättning krävs långsiktig finansiering och anpassning av budgetramarna utifrån en föränderlig verklighet.

Förändringar i omvärlden

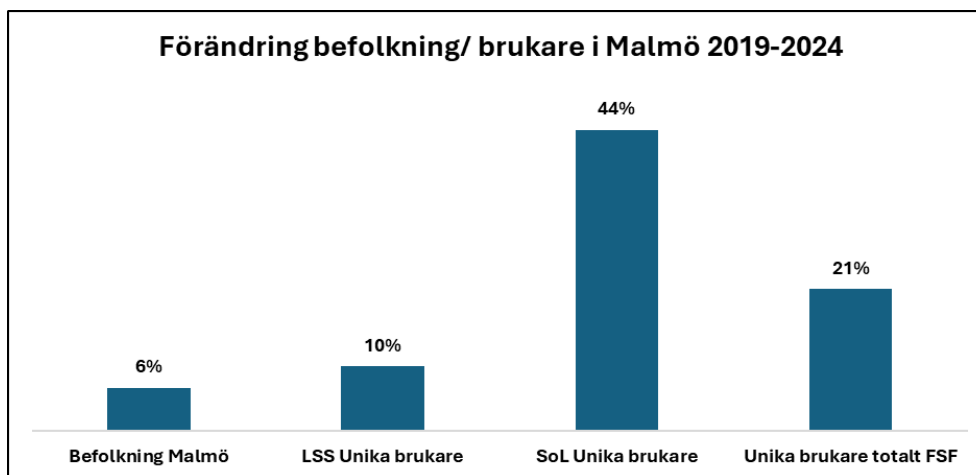
Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2026 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Demografiska förändringar som påverkar nämnden

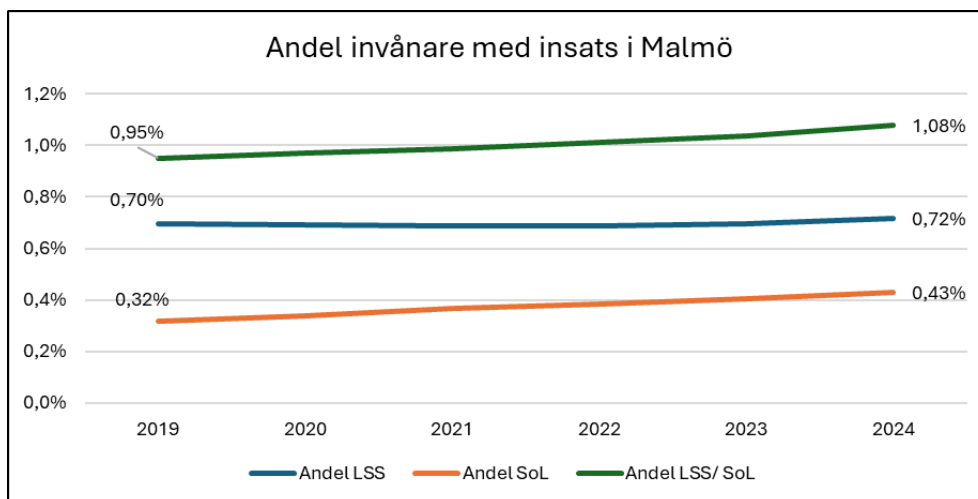
Sedan 2019 har Malmös befolkning vuxit med drygt 22 000 personer, en ökning motsvarande 6 procent. Under samma period har antalet Malmöbor med insatser genom funktionsstödsförvaltningen ökat med 21 procent, från 3 250 till 3 950 personer. Det innebär att andelen Malmöbor med insatser har ökat från 0,95 procent till 1,08 procent.

Den största delen av ökningen har skett inom SoL-insatser, där andelen brukare har stigit från 0,32 procent år 2019 till 0,43 procent 2024. Detta förklaras främst av utvecklingen inom boendestöd där antalet brukare har ökat med nästan 85 procent sedan 2019.

Andelen kommuninvånare med LSS-insatser, 0,72 procent, är i princip oförändrad under den senaste femårsperioden och följer därmed stadens befolkningsutveckling. Den primära förklaringen till detta är att antalet personer med daglig verksamhet har ökat medan flera andra insatser har relativt oförändrade eller något minskande brukarantal.

Trots att andelen Malmöbor med insatser genom funktionsstödsnämnden har ökat de senaste åren, är gapet till rikssnittet fortsatt stort. Nämndens bedömning är därför att toppen sannolikt inte är nådd, utan att flera insatser, däribland daglig verksamhet och boendestöd, fortsatt kommer se kraftiga volymökningar de kommande åren.

Sedan 2019 har medelåldern i Sverige stigit med totalt 2,2 procent. I Malmö har medelåldern stigit med 1,6 procent (SCB 2019-2024).

Åldersutvecklingen bland de Malmöbor som har insatser genom funktionsstödsnämnden är dock den motsatta. Sedan 2019 har brukarnas medelålder sjunkit med 3,4 procent. En förklaring är att antalet barn och unga med LSS-insatser i Malmö har ökat med nästan 30 procent sedan 2019. Exempelvis har antalet brukare under 20 år med kontaktperson och med boende enligt LSS mer än fördubblats. Även antalet barn och unga med avlösarservice och personlig assistans enligt SFB har ökat betydligt.

Nämnden har svårt att ge ett entydigt svar till varför insatser till barn och unga har ökat så mycket i Malmö. En delförklaring kan vara att andelen barn och unga med LSS-beslut i Malmö är liten relativt till riket, även om de senaste årens ökning har minskat gapet något. Ökningen kan därmed tolkas som en anpassning till mer genomsnittliga nivåer, snarare än en avvikelse från ett normalläge. Nämnden bedömer att andelen barn och unga i Malmö med LSS-insatser kommer fortsätta öka också de kommande åren. Inte minst till följd av förändrade bedömningskriterier inom personlig assistans och en påtaglig ökning av elever inom den anpassade grund- och gymnasieskolan, vilket bör korrelera med ett ökat behov av nämndens insatser.

På andra sidan åldersspektrat är utvecklingen den motsatta. Antalet Malmöbor över 65 år med LSS-insatser har minskat med omkring 14 procent sedan 2019. Minskningen härrör nästan uteslutande från insatserna ledsagarservice, kontaktperson och personlig assistans enligt SFB, där antalet brukare över 65 år har minskat med 30 procent.

Medelåldern hos brukare med SoL-insatser har sjunkit med nästan sju procent sedan 2019 i Malmö. Detta beror inte på att antalet äldre brukare har blivit färre, utan framförallt på att antalet brukare mellan 20–40 år har fördubblats under perioden - från 270 brukare 2019 till 530 brukare 2024. Den absoluta majoriteten av ökningen i åldersgruppen härleds till insatsen boendestöd. Inom de äldre åldersgrupperna har endast mindre volymökningar skett.

I motsats till de senaste årens utveckling i Malmö har den generella trenden i riket inneburit en ökande medelålder för personer med LSS-insatser och att antalet personer över 65 år har ökat. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen skriver i sina prognoser att antalet äldre i Malmö förväntas öka med nästan 11 500 personer fram till år 2035. Givet att det idag finns en stor grupp brukare i Malmö som är mellan 56–65 år bedömer nämnden att antalet personer över 65 år kommer öka också i Malmö de kommande åren.

Förutsättningar för målgruppen

Hösten 2021 fattade regeringen beslut om en nationell strategi för funktionshinderspolitiken som utgår ifrån det nya funktionshinderspolitiska mål som beslutades av regeringen samma år.

Det nya nationella målet för funktionshinderspolitiken är att med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning lyfts även rätten till bästa möjliga hälsa utan diskriminering på grund av funktionsnedsättning.

Personer med funktionsnedsättning har ofta ett stort behov av hälso- och sjukvård, både sådan som riktar sig till hela befolkningen och sådan som är kopplad till deras funktionsnedsättningar. Enligt FN skattar en högre andel personer med funktionsnedsättning sin hälsa som dålig (42 procent) jämfört med övrig befolkning (6 procent). Samtidigt visar analyserna i Socialstyrelsens Lägesrapport 2025 om insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, liksom i förra årets rapport på kvarstående brister i vården för personer med funktionsnedsättning. Socialstyrelsens analyser bekräftar även den höga förekomsten av demens hos personer med vissa funktionsnedsättningar. Demens uppskattas vara nästan tre gånger så vanligt bland personer med insatser enligt LSS jämfört med övriga befolkningen. Detta understryker vikten av att även medarbetare i verksamheter enligt LSS har kompetens i bemötande och omvårdnad vid demens.

Målgruppens ekonomiska villkor lyfts i flera av artiklarna i konventionen och Socialstyrelsens analyser visar på en fortsatt bekymmersam ekonomisk situation. Exempelvis är förekomsten av långvarigt ekonomiskt bistånd högre bland såväl personer med insatser enligt LSS som SoL, jämfört med den övriga befolkningen. Enligt Socialstyrelsen är det inte bara frånvaron av inkomst från lönearbete som påverkar gruppens ekonomiska utsatthet utan även höga kostnader för lägenheter, exempelvis i LSS-boenden, samt avgifter för hjälpmedel och vissa insatser.

I artikel 26 i FN-konventionen anges att konventionsstaterna ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att bland annat främja möjligheter till anställning och befordran för personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden samt ge hjälp att finna, erhålla, bibehålla och återgå till en anställning. Därmed lyfter konventionen framför allt rätten till arbete, snarare än rätten till daglig verksamhet.

Samtidigt fortsätter antalet personer med daglig verksamhet enligt LSS att öka nationellt, vilket konstateras även i Malmö. Socialstyrelsen bedömer att utvecklingen kan vara både positiv och negativ. För personer som har nedsatt arbetsförmåga innebär daglig verksamhet rätt till meningsfull sysselsättning. I de fallen handlar det om att fokusera på kvaliteten i verksamheten. I den mån personer har arbetsförmåga kan daglig verksamhet snarare verka kontraproduktivt. Socialstyrelsen lyfter vikten av ett fördjupat samarbete mellan olika aktörer för att öka förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att pröva lönearbete på den reguljära arbetsmarknaden i stället för daglig verksamhet.

Bland de orsaker som skapar otrygghet för personer med funktionsnedsättning spelar utsatthet för våld en viktig roll. Det är en mänsklig rättighet att leva ett liv fritt från våld, men trots det har barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning en högre risk att bli utsatta för alla typer av våld jämfört med befolkningen i övrigt. Myndigheten för delaktighet (MFD) har under de senaste åren i flera regeringsuppdrag beskrivit hur våldsutsattheten kan se ut och på vilka sätt en funktionsnedsättning kan öka risken för att bli utsatt för våld. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning behöver öka, men också målgruppens kunskap om innebörden av våld för att kunna förstå vad en är utsatt för och att hjälp finns att få. Den sammanfattande bilden av MFD:s kartläggningar visar att det kan vara svårt för yrkesverksamma att avgöra när stöd och omsorg begränsar en individs förmåga att uttrycka sin egen vilja. Yrkesverksamma behöver ha kunskap, kompetens, arbetssätt och metoder för att kunna förebygga, upptäcka, utreda och hantera våld mot personer med funktionsnedsättning.

Effektiviseringar i offentlig sektor genom digitalisering

SKR konstaterar att när arbetskraften inte räcker till går det inte att möta de demografiska utmaningarna och de nya behoven enbart genom att rekrytera fler. Förutom att satsa på att bibehålla medarbetare och tillvarata samt utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare krävs det nya och mer effektiva arbetssätt i kommuner och regioner. Digital teknik innebär att vissa arbetsuppgifter kan automatiseras eller utföras på andra, mer effektiva sätt. Kompetensbristen utgör därför en stark drivkraft även för tillämpningen av AI inom offentlig sektor. Digitala verktyg kan även bidra till ökad livskvalitet för de personer som får insatser från socialtjänsten.

En utmaning när det gäller digitaliseringen, som Myndigheten för vård- och omsorgsanalys framhåller, är att kunskapen om digitaliseringens konsekvenser är begränsad gällande både följder för patienter, brukare och verksamheter samt för vård- och omsorgssystemet i stort. Enligt myndigheten behövs mer kunskap om digitaliseringens påverkan på kostnadseffektivitet och på arbetsmiljön, men även gällande patientsäkerhet samt integritet, ofrivillig ensamhet och delaktighet för den enskilde.

Den statliga utredningen ”Digital teknik på lika villkor” som presenterades i april 2025 har föreslagit en reglering av användningen av välfärdsteknik vid utförandet av insatser enligt SoL och LSS samt vid användning av digital teknik inom insatser till personer med nedsatt beslutsförmåga. Lagförändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

När det gäller AI har Europaparlamentet för första gången antagit en AI-förordning som kommer att gälla fullt ut senast augusti 2026. SKR bedömer att AI-förordningen och efterföljande lagstiftning kommer få konsekvenser för kommuner och regioner, särskilt inom områden som hälso- och sjukvård och omsorg där högrisksystem används.

Kompetensutmaningen

Under de kommande åren beräknas antalet äldre i befolkningen öka i betydligt snabbare takt än antalet personer i yrkesverksam ålder. Rekryteringsbehovet inom omsorgssektorn är stort och störst uppskattas behovet vara inom äldreomsorgen och i omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Dessa förändringar i demografi och arbetsmarknad innebär utmaningar för kommunernas socialtjänst.

En viktig aspekt av kompetensutmaningen inom funktionshinderområdet handlar om att säkerställa att brukarnära personal har rätt kunskap för att kunna utveckla sina färdigheter och förmågor att möta behoven hos en växande och mångfacetterad målgrupp. Förändringar i samhället, teknikens utveckling och en åldrande befolkning är några faktorer som kommer att påverka kompetenskraven framöver.

Ytterligare en aspekt av kompetensutmaningen är den ökade vikten av en individanpassad och personcentrerad vård och omsorg. Medarbetare inom LSS behöver inte bara tekniska och praktiska färdigheter utan också förmåga att kommunicera och bygga relationer med personer med olika typer av funktionsnedsättningar, inklusive de med intellektuella eller kommunikativa svårigheter. Här blir kompetens inom kommunikationsmetoder och förmåga att skapa ett stödjande och respektfullt förhållningssätt avgörande. Medarbetare behöver rätt kompetens för att möta brukarens behov, men också för att bidra till en säker arbetsmiljö.

Systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på våld och hot

Enligt Arbetsmiljöverkets statistik har antalet rapporterade anmälningar från arbetsgivaren ökat de senaste fem åren avseende våld och hot på vård- och omsorgsboenden. Om det beror på en ökning av antalet händelser eller en ökad benägenhet att anmäla går inte att belägga. Sannolikt beror det på en mängd olika faktorer som även återspeglar sig i samhället i stort. Exempelvis har behovet av vård och omsorg förändrats, vilket kan innebära att medarbetare möter fler situationer med hög risk för våld och hot. Detta inkluderar en ökning av människor med demens, psykisk ohälsa eller drogrelaterade problem. Samhällsförändringar, såsom ekonomisk osäkerhet och sociala problem, kan också påverka arbetsmiljön negativt och bidra till en ökning av våld och hot.

Mot bakgrund av att våld och hot utgör orsaken till 25 procent av alla anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro på vård- och omsorgsboenden inledde Arbetsmiljöverket 2024 riksomfattande inspektioner mot hot och våld på vård- och omsorgsboenden. Lagstiftningen ställer i sammanhanget krav på att varje boende har lokalt anpassade rutiner, och att de regelbundet genomför undersökning och riskbedömning i arbetet med nya brukare eller vid förändringar. Medarbetarna ska ha kunskap, få introduktion och tillräckliga instruktioner om de ska utföra riskfyllda arbetsuppgifter. Det ska finnas rutiner kring att rapportera tillbud, samt kunskap om hur medarbetare ska agera om något inträffar. Slutligen ska arbetsgivaren se till att det finns tillräckligt med stöd för medarbetare som befinner sig i en arbetsmiljö där det finns risk för våld och hot.

Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma att påverka nämnden framöver

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen som träder i kraft den 1 juli 2025 innebär omfattande förändringar som syftar till att skapa en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst.

En av de största förändringarna är kravet på en förebyggande och lättillgänglig socialtjänst. Detta innebär att Malmö stad ska erbjuda stöd som är lätt att ta del av, exempelvis uppsökande verksamhet och öppna insatser som inte kräver omfattande biståndsbedömning. För funktionsstödsområdet kan det handla om att tidigt identifiera behov och erbjuda stöd för att förhindra försämrad livssituation och öka delaktigheten i samhället.

Lagen stärker också kraven på övergripande planering för den sociala miljön. Det innebär att nämnden behöver arbeta strategiskt för att skapa goda livsvillkor och en tillgänglig miljö för personer med funktionsnedsättning, i samverkan med andra nämnder och aktörer.

Ett viktigt nytt inslag är kravet på individuell planering av insatser för alla enskilda. Varje person som får stöd ska omfattas av en samordnad plan som säkerställer att insatserna är anpassade, kontinuerligt följs upp och håller hög kvalitet. Detta är särskilt viktigt inom funktionsstödsområdet där långsiktighet och stabilitet ofta är avgörande.

Nya krav på att vara en kunskapsbaserad socialtjänst innebär att nämnden måste säkerställa att arbetet vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta innefattar systematisk uppföljning och dokumentation, vilket innebär löpande analys av resultat, kvalitet i de insatser som ges och att använda denna kunskap för att förbättra verksamheten.

Detta innebär att socialtjänsten ska vara en lärande organisation där kvalitetssäkring och kunskapsutveckling är centrala delar av verksamheten – både för att stärka rättssäkerheten och för att ge bästa möjliga stöd till individen. Vidare möjliggör lagen att vissa insatser kan erbjudas utan föregående behovsprövning, vilket kan göra det enklare för personer med funktionsnedsättning att få stöd snabbt. Sammanfattningsvis innebär den nya lagen att funktionsstödsnämnden behöver ställa om till en mer proaktiv, kunskapsbaserad och tillgänglig verksamhet som stärker individens delaktighet och självbestämmande.

I syfte att stärka kunskapsutvecklingen och den förebyggande socialtjänsten förbereder Socialstyrelsen, på uppdrag av regeringen, ett nationellt socialtjänstdataregister. Målet är att strukturerad dokumentation i personakten ska räcka som underlag för nationell rapportering, minska dubbelarbete och främja samverkan. Själva registret har ännu inte byggts, men förberedelser pågår och slutrapport lämnas till regeringen i januari 2026.

Personlig assistans

Lagändringar som trädde i kraft i januari 2023 syftade till en förstärkt rätt till personlig assistans och bedömningen var att det skulle leda till en ökning av antalet personer med statlig assistansersättning och en minskning av antalet personer med assistans enligt LSS. En ny förändring infördes i januari 2025 med syftet att genom en halvering av schablonavdraget för föräldraansvar förstärka rätten till personlig assistans för barn.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) presenterade våren 2025 en granskning av 2023 års reform för stärkt rätt till personlig assistans. ISF konstaterar i sin rapport att antalet nya mottagare av assistansersättning har ökat, men ökningen är förhållandevis liten i förhållande till det antagande som regeringen gjorde i propositionerna. Även om det kan vara för tidigt att säga hur utfallet av lagändringarna kommer att bli på lång sikt bedömer ISF, med utgångspunkt i genomförd granskning, att reformen inte kommer att leda till någon stor ökning av antalet nya mottagare av assistansersättning. ISF bedömer att även halveringen av schablonavdraget gällande föräldraansvaret får begränsad effekt för assistansersättningen. ISF konstaterar att de flesta barn som ansöker om assistansersättning inte påverkas av halveringen av schablonavdraget, eftersom deras grundläggande behov inte bedöms uppgå till mer än 20 timmar per vecka i genomsnitt innan schablonavdraget görs.

Utredningen som ledde till lagförändringarna 2023 bedömde att reformen skulle leda till att den personliga assistansen som finansieras av kommunen minskar. Funktionsstödsnämnden ställde sig i sitt yttrande tveksam till denna bedömning och menade att en ökning skulle i stället ske inom den kommunala assistansen och medföra kostnadsökningar för kommunen. För funktionsstödsnämnden har lagförändringarna lett till en minskning av antalet personer med personlig assistans LSS vilket är helt i linje med den statliga utredningens bedömning. Samtidigt konstaterar nämnden en ökning av antalet timmar per ärende, en trend som uppmärksammats även nationellt enligt Socialstyrelsens Lägesrapport 2025. Detta innebär i praktiken att en volymökning skett inom den kommunala assistansen trots ett minskat antal brukare. Antalet personer med statlig assistansersättning har däremot ökat i Malmö. I vilken omfattning ökningen kan härledas till lagförändringarna är svårt att bedöma då volymutvecklingen även kan ha andra orsaker, exempelvis inflyttning till kommunen.

Huvudmannaskapsutredningen överlämnade sitt slutbetänkande i mars 2023 och föreslog att all personlig assistans skulle bli statlig och att kommunernas ansvar för assistans skulle överföras till Försäkringskassan under ett års tid med start i januari 2026. Utredningen uppmärksammade även kommunernas merkostnader för att utföra personlig assistans i förhållande till schablonersättningen. Våren 2025 tyder utvecklingen på att reformen blir försenad till 2028. I budgetpropositionen för 2025 slog regeringen på nytt fast att den personliga assistansen skulle förstatligas och att avsikten var att under mandatperioden introducera åtgärder med målsättningen om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Regeringen avser samtidigt att vidta åtgärder för att förhindra

en oskäligen kostnadsutveckling, välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar inom ersättningen. Försäkringskassan har av regeringen fått i uppdrag att under våren 2025 kartlägga vad som krävs i form av IT-utveckling, utbildning, rekrytering och samarbeten med kommuner för att förverkliga förstatligandet.

Välfärdsbrottslighet

En av åtgärderna i regeringens handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan är inrättandet av Utbetalningsmyndigheten som ett led i att utifrån ett helhetsperspektiv motverka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Inom ramen för handlingsplanen har även en statlig utredning genomförts för att bland annat analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

För att skydda kommunal verksamhet mot systemhotande välfärdsangrepp, samt inom ramen för handlingsplanen mot korruption och otillåten påverkan, kommer det i kommunallagens reglering om den interna kontrollen uttryckligen anges att den ska förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. En tydligare intern kontroll ökar möjligheten att upptäcka och förebygga ageranden som kan orsaka exempelvis ekonomisk skada för en kommun eller region. Lagändringen börjar gälla den 1 juli 2025.

Ett område som är särskilt utsatt för risk när det gäller brott i välfärden är personlig assistans. Regeringen bedömer att de hittills vidtagna och föreslagna åtgärderna mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar inte är tillräckliga för att komma till rätta med de brott som begås inom den personliga assistansen och har därför våren 2025 tillsatt utredningen "Effektivare åtgärder mot välfärdsbrott och ökad förutsebarhet inom personlig assistans" som ska redovisas i januari 2027.

Språkrav

Enligt utredningen "Ett språkrav för språkutveckling" (SOU 2024:78) ska socialnämnden och enskild verksamhet som utför en kommuns uppgifter arbeta för att medarbetare som genomför insatser inom socialtjänstens omsorg ha en nivå av kunskaper i svenska språket som är relevant för insatsens genomförande. De nya kraven kommer att gälla från 1 januari 2026, omfatta samtliga åldersgrupper och även insatser som utförs enligt LSS. Det är utlovat att pengar kommer att avsättas till kommunerna för att genomföra kompetensutvecklingsinsatser enligt utredningens förslag inom ramen för vad som kommer att benämnas Språklyftet. Det finns dock en osäkerhet kring statliga medel och i vilken omfattning dessa, om de avsätts, kan bidra till finansieringen av nödvändiga kompetensutvecklingsinsatser inom funktionsstödsnämndens ansvarsområden.

Samsjuklighetsutredningen

I januari 2025 tillsatte regeringen en delegation för att genomföra en reform som syftar till mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser för personer med samsjuklighet, det vill säga beroendeproblematik och psykisk ohälsa. Uppdraget bygger på Samsjuklighetsutredningens (SOU 2023:5) förslag, däribland att socialtjänstens ansvar för personer med skadligt bruk och beroende ska förtydligas och att kommuner och regioner blir skyldiga att gemensamt bedriva samordnad vård och stöd för personer med stora samordningsbehov. Uppdraget ska redovisas senast december 2027. Reformen kan innebära att kommunerna behöver ställa om från behandlingsfokus till att utveckla sociala stödinsatser.

Omställningen till Nära vård

Omställningen av hälso- och sjukvårdssystemet till Nära vård är ett omfattande och långsiktigt arbete som involverar många olika aktörer. Omställningen som ska vara genomförd till 2027 syftar till att patienter och anhöriga ska känna sig delaktiga i hälso- och sjukvården och att vården ska vara lättillgänglig och ges med god kontinuitet. Detta innebär att flytta fokus till att arbeta mer personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande.

I rapporten Nära vård konstaterar SKR att kommuner och regioner har gjort ett omfattande arbete med att skapa länsgemensamma målbilder och handlingsplaner, vilket har lett till en ökad gemensam förståelse och samverkan mellan kommun och region på flera nivåer. Omställningen befinner sig nu i fasen som handlar om att göra, lära och bredda. Systemledarskap utvecklas och nya arbetssätt börjar införas, vilket bedöms göra skillnad för både patienter och medarbetare.

Framöver handlar den tredje fasen i omställningen om att bygga långsiktig hållbarhet i både struktur och kultur, vilket sker genom att gemensamt fortsätta stärka förutsättningarna för samarbete i hela hälso- och sjukvårdssystemet. Det är i samspelet mellan regionernas primärvård, specialiserad vård samt kommunernas primärvård och omsorg som Nära vård ska ta form och där värde och nytta ska skapas för invånarna.

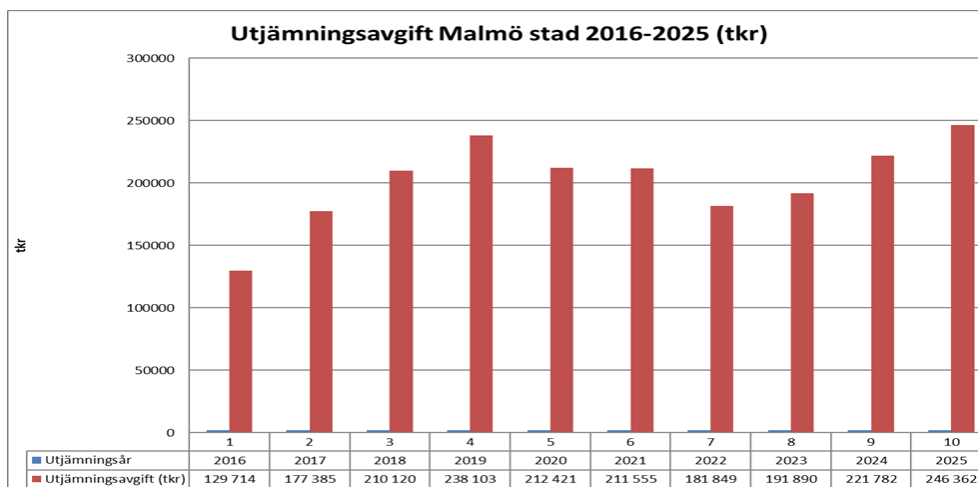
Nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2025 inrätta ett nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism. Centret ska stödja LSS-verksamheter, höja personalens kompetens och förbättra insatsernas kvalitet, med särskilt fokus på boenden och korttidsvistelse. Genom samverkan med forskare, myndigheter och brukarorganisationer ska centret samla och sprida evidensbaserad kunskap samt utveckla stöd för yrkesverksamma i syfte att öka likvärdigheten i insatserna.

LSS-utjämningen

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämningen för kommuner. Utredningen har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Förändringarna föreslås genomföras från och med 1 januari 2026.

Malmö stad betalar över 246 miljoner kronor till det nationella LSS-utjämningsystemet 2025. Detta innebär en ökning med nästan 117 miljoner kronor under en tioårsperiod, vilket illustreras i diagram Utjämningsavgift Malmö stad 2016-2025.

Att Malmö betalar en utjämningsavgift grundar sig på att staden har lägre LSS-kostnader per invånare än snittet i riket, vilket är en konsekvens av den låga andelen personer med LSS-insats av den totala befolkningen. En snabbare befolkningsökning i Malmö än i andra kommuner i kombination med LSS-kostnader som ökar i lägre takt sänker kostnaden per invånare i Malmö och påverkar utjämningsavgiften negativt. Den nya beräkningsmodell som utredningen föreslår är ekonomiskt ofördelaktig för Malmö och bedöms leda till en ytterligare utökad utjämningsavgift.

Tilldelningen av ekonomiska resurser till funktionsstödsnämnden påverkas inte direkt av Malmö stads avgift till LSS-utjämningen. Utfallet i systemet för utjämning av LSS-kostnader är samtidigt en av de faktorer som varje år påverkar stadens tillgång till ekonomiska medel i sin helhet.

I betänkandet föreslås att en del statliga bidrag ska göras om till generella statsbidrag i stället för riktade, vilket är positivt. Samtidigt beaktas även borttagandet av vissa statsbidrag som alternativ. Ett av de statsbidrag som utredningen är otydlig kring är statsbidraget för personligt ombud. För funktionsstödsnämnden är det av största vikt att statsbidraget består och att finansieringen av en väletablerad och samhällsviktig insats inte urholkas.

Behov av förändringar i Malmö stad

Socialnämndernas insatser riktar sig till Malmöbor som återfinns i samtliga åldrar. Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Det handlar om att synliggöra målgruppernas behov, kraftsamla kring rätt frågor i staden och tydliggöra respektive nämnds ansvar för att få till förflyttning.

Samarbetsprojekt för tillgängliga livsmiljöer

Under målområdet "En mer jämlik stad" i Malmö stads budget för 2025 beskrivs hur Malmö är till för alla Malmöbor. Malmöbor med funktionsnedsättning har rätt till goda levnadsvillkor, att kunna röra sig i staden utan hinder och att känna sig inkluderade och delaktiga i stadens verksamheter och arrangemang. Arbetet med tillgänglighets- och funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde som behöver bedrivas långsiktigt och i samverkan inom och mellan staden, funktionsrättsorganisationer och Malmöbor med funktionsnedsättningar.

För några år sedan identifierades behovet av att förstärka samarbetet mellan Malmö stads nämnder och att gemensamt göra insatser i syfte att skapa samsyn för arbetet med tillgänglighet. Under 2024 arbetade en tvärsektorieell arbetsgrupp med tjänstepersoner från servicenämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden samt funktionsstödsnämnden tillsammans med bland annat omvärldsbevakning och nulägesanalyser. Med utgångspunkt i dessa har de fyra nämnderna under 2025 påbörjat ett gemensamt arbete för att under 2026 samarbeta kring ett antal aktiviteter. Syftet är att ytterligare tillgängliggöra stadens livsmiljöer för Malmöborna. Aktiviteterna kommer att täcka ett antal områden, i linje med det nationella målet för funktionshinderspolitiken och konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De är valda dels för att det bedöms finnas ett prioriterat behov inom området, dels för att områdena bedöms få god kraft av samarbete mellan flera discipliner.

Aktiviteterna täcker insatser inom (1) universell utformning och beaktande av tillgänglighet genom stadsbyggnadsprocessen, (2) förekomst och användning av hörslingor, (3) kompetenshöjande insatser inom tillgänglighetsområdet, (4) utformning och användarvänlighet i Malmö stads digitala tjänster samt (5) information till Malmöborna om tillgänglighet i stadens olika offentliga miljöer. Funktionsstödsförvaltningen har ett utökat ansvar för aktivitet tre samt fem. Aktiviteten kompetenshöjande insatser innebär att genomföra en kartläggning av behov av kunskaps- och medvetandehöjande insatser i respektive förvaltnings olika verksamheter, och därefter skapa samt erbjuda riktade utbildningspaket och göra en plan för genomförande. Aktiviteten information om tillgänglighet i stadens offentliga miljöer innebär även denna att genomföra en kartläggning, i syfte att tydliggöra hur och var Malmö stad presenterar information om tillgänglighet till stadens offentliga miljöer idag. Förvaltningen kommer att ta

lärdom av tidigare genomfört utvecklingsarbete såsom tillgänglighetsguiden, tillgänglighetsdatabasen samt ett tidigare vinnovaprojekt. Med utgångspunkt i kartläggningen ska en behovsanalys genomföras och tillsammans ska förslag för fortsatt hantering tas fram.

Aktiviteter förväntas vara genomförda till sommaren 2026. Projektet kommer att följas upp i samband med den ordinarie uppföljningen för delår och årsanalys 2026.

Samarbete kring barn i särskilt sårbara grupper

Förskolenämnden och funktionsstödsnämnden ser ett behov av samverkan kring de barn som har behov av stöd från båda nämnderna då antalet barn med extraordinärt stödbehov ökar, däribland barn med stora medicinska behov. Nämnderna avser att arbeta tillsammans för att öka personalens generella kompetens kring barn med funktionsnedsättning, samt att samverka för att sprida information kring vilket stöd som kan erbjudas föräldrar och anhöriga, i enlighet med nya socialtjänstlagen.

Även grundskolenämnden och funktionsstödsnämnden ser ett behov av utökad samverkan kring barn i särskilt sårbara grupper, till exempel barn med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar och barn med omfattande och problematisk skolfrånvaro. Barn med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar riskerar att dras in i destruktiva miljöer om de saknar rätt stöd. Här ser nämnderna ett behov av att samverka kring kompetensutvecklingsinsatser för att öka den generella kompetensen kring barn med funktionsnedsättning samt risk- och skyddsfaktorer kopplat till sårbarheten för att rekryteras till kriminalitet. Gällande barn med omfattande och problematisk skolfrånvaro har bland annat flertalet barn som bor i särskilt boende eller har korttidsvistelse ett stort behov av trygghet och kontinuitet i relationer samt vid övergången mellan hem och skola. Nämnderna kommer att arbeta för att hitta gemensamma lösningar för dessa barn.

Tillgänglighetsanpassade kultur- och fritidsaktiviteter

Under 2026 förstärks samarbetet ytterligare mellan funktionsstödsnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden för att göra stadens kultur- och fritidsutbud mer tillgängligt för Malmöbor med funktionsnedsättning. Samverkan fokuserar på att öka Malmöbons kännedom om det befintliga tillgänglighetsanpassade utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter som arrangeras i staden. Syftet är att ytterligare förbättra tillgängligheten och deltagandet i aktiviteter så att alla Malmöbor kan erbjudas en aktiv fritid och bättre hälsa. Målet är att 2026 ska vara ett år då personer med intellektuell funktionsnedsättning tar mer plats i Malmö. Tillsammans med civilsamhället ska nämnderna arbeta för att möjliggöra detta genom till exempel Funkisfestivalen och Special Olympics Sweden Invitational Games. Förvaltningen kommer också tillsammans med FIFH att arbeta för att möjliggöra en parasport park som en del av vårt arbete med att främja folkhälsan för målgruppen.

Lokal utveckling och kraftsamlande insatser

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2024 att ge fritidsnämnden i uppdrag att stärka Malmö stads förmåga att på ett samordnat sätt identifiera och möta lokala behov. Detta arbete inleddes under våren 2025 med en samordningsgrupp för lokal utveckling där samtliga av stadens förvaltningar och bolag ingår. Utifrån detta startas under år 2025 också lokala utvecklingsgrupper på Lindängen och Rosengård, även där med representanter från funktionsstödsförvaltningen. Parallellt har staden inlett ett arbete med områdeslyft, så kallade kraftsamlande insatser, som innebär riktade insatser som tar sig an lokala socioekonomiska utmaningar med barn och unga i några utvalda områden.

Funktionsstödsnämnden spelar en viktig roll i arbetet med båda dessa processer, då nämndens målgrupp finns i hela staden samtidigt som personer med funktionsnedsättning löper större risk att drabbas av socioekonomisk utsatthet. Funktionsstödsförvaltningen kan genom sitt deltagande bidra med kunskap kring inkludering, delaktighet och förutsättningar för personer med funktionsnedsättning. Då funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde är det av betydelse att just dessa perspektiv lyfts in i stadsövergripande utvecklingsarbeten.

Malmö möts i syfte att stärka demokratin

Malmö Möts är ett koncept för att samla, synliggöra och stärka stadens arbete med demokrati, mänskliga rättigheter och antirasism. Genom samverkan med civilsamhälle, politik, akademi och internationella aktörer skapas en plattform för kunskapsutbyte, ungas engagemang och gemensam utveckling. Malmö Möts samordnas av kommunstyrelsen och ska bidra till målet att göra Malmö till världens mest demokratiska stad. Funktionsstödsnämnden engagerar sig aktivt i arbetet för att säkerställa att demokratifrågor integreras i det dagliga arbetet, når alla målgrupper och stärker invånarnas delaktighet och förtroende. Malmö Möts utgör därför en viktig prioritering under kommande år.

Stärka möjligheter till anställning för Malmöbor med funktionsnedsättning

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden och få anställning. Funktionsstödsförvaltningens och arbetsmarknadsavdelningens (inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen) samarbete har fördjupats via den gemensamt framtagna "Modell för att underlätta övergångar från daglig verksamhet till en kommunal arbetsmarknadsanställning eller till den reguljära arbetsmarknaden". Tidigare har samverkan skett utifrån enskilda individärenden, men i och med framtagandet av modellen sker nu samverkansarbetet även på ett mer övergripande och strukturellt plan och respektive förvaltning har en gemensam grund att utgå från och vidareutveckla via en gemensam styrgrupp, en operativ arbetsgrupp samt en skriftlig överenskommelse. Målet är att stärka anställningsmöjligheterna för personer inom daglig verksamhet, vilket bedöms ge positiva effekter för både individen och dess ekonomiska situation.

Den jobbstrategiska satsningen med tillhörande jobbpaktsmedel är ett tillskott av ekonomiska resurser för att, där det är möjligt, främja inriktningen mot anställning i stället för daglig verksamhet för målgruppen. Genom att möjliggöra en förflyttning från daglig verksamhet till lönearbete i form av AMS-anställningar och även stegförflyttningar inom daglig verksamhet, exempelvis genom att gå från gruppverksamhet till enskild plats, frigörs platser för att bättre möta efterfrågan och minska väntetiden från beslut till verkställighet.

När en arbetsmarknadsinsats eller anställning påbörjas så avslutas insatsen daglig verksamhet enligt lag och därmed upphör också handledarstöd. Sedan tidigare har ett behov av denna typ av kontinuerligt stöd även under en anställning identifierats och i modellen tillgodoses det "förlängda stödet" av förvaltningen, men i denna fas utanför ramarna för daglig verksamhet. Stödet är i en initial utvecklingsfas och för att kunna utforma ett effektivt och hållbart förlängt stöd behövs långsiktighet i planeringen.

Majoriteten av brukarna inom daglig verksamhet uppbär ersättning från Försäkringskassan och vägen från daglig verksamhet till arbetsmarknaden går vanligtvis via Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens rehabiliteringssamverkan. En tendens som noterats är att antalet brukare inom daglig verksamhet som inte uppbär ersättning från Försäkringskassan ökar vilket leder till att allt fler blir aktuella för försörjningsstöd via Malmö stad. För att stärka dessa brukares förutsättningar att ha sysselsättning via daglig verksamhet och på sikt nå arbetsmarknaden behöver samverkan med ekonomiskt bistånd och socialsekreterare utvecklas, både i enskilda ärenden men även på ett mer övergripande plan.

Utveckling av välfärden genom AI, digitalisering och välfärdsteknik

SKR har erbjudit möjligheten till samarbete med bland annat standardisering av verksamhetssystemen. Standardiseringen syftar till att få bättre lokal och nationell kunskap om socialtjänstens verksamheter genom mer samstämmig information och statistik, underlätta systemintegration, minska utbildningsbehov för medarbetare samt att underlätta för samverkan mellan organisationer genom ett mer lika språk och sätt att dokumentera. Initiativet planeras pågå 2026–2028 och är nära kopplat till stadens behov av nya verksamhetssystem för de tre socialnämnderna.

Tillsammans med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden driver funktionsstödsnämnden ett arbete för att ersätta patientjournalssystemet med en modernare lösning som bättre stödjer produktivitet, effektivitet och kvalitet i en alltmer komplex vårdmiljö. Marknadsdialog och omvärldsbevakning visar att nuvarande system är föråldrade och inte möter Malmö stads behov. Upphandlingen av nytt journalssystem planeras samordnas med den större verksamhetssystemsupphandlingen 2026.

Stora mängder av känsliga personuppgifter hanteras dagligen i stadens och nämndens verksamheter. Händelser i svenska kommuner har ökat medvetenheten för utsatthet gällande kapningar av system, stöld av information, utpressning och skadegörelse. Fortsatt krävs kontinuerlig framförhållning och uppföljning av IT-säkerhet. Utmaningarna innebär att staden som helhet måste agera gemensamt i det övergripande säkerhetsarbetet. I kravställningen på nytt verksamhetssystem är IT-säkerheten en stor del.

LSS-utbyggnad i den täta staden

Malmöns befolkning förväntas öka med drygt 26 000 personer under den kommande tioårsperioden. Med befolkningstillväxten följer också en fysisk expansion av staden – både genom förtätning av befintliga bostadsområden och genom exploatering av nya. Enbart planerna för Jägersro-området omfattar bostäder för cirka 8 000 personer, och utbyggnaden av Nyhamnen beräknas rymma ännu fler. Utifrån andelen Malmöbor som idag har LSS-insatser innebär en befolkningsökning på 8 000 personer att omkring 20 LSS-lägenheter och 23 platser för daglig verksamhet behöver tillkomma.

Utbyggnadstakten av boenden och lokaler för nämndens målgrupper följer dock inte alltid behoven och nämnden ser flera skäl till detta. Ett skäl, menar nämnden, är att LSS-verksamhet inte inkluderas i det tidiga planarbetet i tillräcklig utsträckning. Eftersom LSS-verksamheter ställer särskilda krav på både läge och omgivning kan närhet till exempelvis skolor, vårdinrättningar eller andra LSS-verksamheter göra en plats olämplig för etablering. Genom att ta hänsyn till LSS-verksamhet tidigt i planeringsprocessen ökar möjligheterna att skapa lämpliga lokaliseringar, samtidigt som andra verksamheter kan planeras i samspel snarare än i konflikt med LSS-verksamhetens behov.

Utbyggnaden hämmas även av bristen på lämpliga tomter i den täta staden, samt av att omkringliggande jordbruksmark till stor del är skyddad från exploatering. Dessa utmaningar har lett till att utbyggnaden av framför allt LSS-boenden är eftersatt, och att det saknas tillräcklig konkretiserad planering för att möta framtidens behov.

Mot bakgrund av detta efterfrågar nämnden ökat stöd och fördjupad samverkan med stadens förutsättningsskapande nämnder. Dels för att säkerställa att LSS-verksamhet i högre utsträckning beaktas i tidiga skeden av exploatering och markanvisning, men också att gemensamt identifiera lämpliga tomter och utreda och undanröja potentiella hinder för utbyggnad. Genom stärkt samverkan, ökat kunskapsutbyte och samsyn kring utmaningar och behov kan förutsättningarna för att tillgodose målgruppernas behov förbättras på ett mer systematiskt, långsiktigt och hållbart sätt.

Till följd av Malmös täta bebyggelse kommer det dock sannolikt alltid råda brist på byggbar mark som möter den lilla men växande delen av målgruppen som har störst behov av stöd, service och anpassning. För dessa personer kan det vara avgörande att ha en boendemiljö där oönskad stimuli kan begränsas, med stora avstånd till exempelvis trafikleder, järnvägsspår och annan störande verksamhet. Nämnden har därför börjat undersöka alternativa vägar för att säkerställa att målgruppen har tillgång till boende anpassade efter deras behov.

En alternativ väg är att utreda förutsättningarna för att bygga LSS-boenden tillsammans med andra nämnder i Malmö stad, grannkommuner och tillsammans med Skånes kommuner, på tomtmark utanför Malmö stads kommungräns, vilket skulle öka tillgången av byggbar mark. Utredningsarbetet har påbörjats och förväntas pågå från 2025 och framåt.

Ett annat utvecklingsspår gäller möjligheten att integrera LSS-boenden i flerbostadshus. Det skulle bidra till ökad inkludering och variation i boendeformer samtidigt som behovet av särskilt avsatt tomtmark minskar. I dagsläget försvåras sådana lösningar av hinder kopplade till lagen om offentlig upphandling samt otydligheter i de juridiska förutsättningarna. Nämnden kommer därför, i samverkan med stadens lokalförstärkare, vidare utreda hur dessa hinder kan hanteras framöver.

Stärkt beredskap

Det förändrade omvärldsläget har medfört ett ökat nationellt fokus på säkerhets- och beredskapsfrågor. Det pågår flertalet statliga utredningar som berör beredskap och civilt försvar främst med fokus på offentlig sektor. Kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst är viktiga i arbetet med att stärka och utveckla samhällets beredskap. Socialstyrelsen och länsstyrelserna har tagit fram en nationell plan som sträcker sig till 2030 och syftar till att utveckla och stärka den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete med civil beredskap. Sedan den 1 januari 2024 finns även en förordning om statsbidrag till kommuner för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap som syftar till att stärka beredskapen för att kunna upprätthålla verksamheten även i höjd beredskap. Nämnden avser inför 2026 att ansöka om statsbidraget för att stärka nämndens förmåga att hantera oönskade händelser. Med utgångspunkt i genomförda risk- och sårbarhetsanalyser kommer förvaltningen att ta fram kontinuitetsplaner samt utveckla arbetet med målgruppsanpassad kriskommunikation och samverka med olika aktörer för att säkerställa funktionshinderperspektiv och mänskliga rättigheter i krisberedskapen.

En ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB) föreslås träda i kraft den 1 januari 2027 och finansieras primärt genom generella statsbidrag. LKRB medför ökade krav på bland annat förebyggande arbete och reglerar även tillkommande arbetsuppgifter för kommunerna i händelse av fredstida kris eller höjd beredskap. Ambitionshöjningarna kommer medföra kostnader för Malmö stad och nämnden exempelvis i form av åtgärder och investeringar.

Myndigheten för delaktighet (MFD) har kartlagt i vilken utsträckning kommunerna säkerställer att personer med funktionsnedsättning får den hjälp och det stöd de behöver vid en kris- eller krigssituation. Kartläggningen visar bland annat att många personer med funktionsnedsättning känner oro inför potentiella kriser eller krig och att personer med funktionsnedsättning ofta förbises i krisberedskap.

Under 2025 träder också en ny lag om ökade krav på informationssäkerhet och cybersäkerhet i kraft. Stadens arbete samordnas av stadskontoret och serviceförvaltningen. Funktionsstödsnämndens verksamheter uppfyller de grundläggande kraven, men åtgärder kring informationskartläggning, leverantörsuppföljning, incidentrapportering samt utbildning av chefer och medarbetare kommer att krävas.

Kommunfullmäktige har i april 2025 beslutat om en beredskapspolicy för ett resilient Malmö. Policyn fastställer att Malmö stads beredskapsarbete ska utgå från ett allriskperspektiv. För att åtgärderna ska ge effekt behöver det genomföras på olika nivåer, både i den enskilda verksamheten och stadsövergripande. Det innebär att prioriteringar, beslut och finansiering kan behöva göras tvärsektoriellt inom Malmö stads organisation men även med externa aktörer.

Ett arbete som ligger framför Malmö stad och nämnden är framtagandet av en krigsorganisation. Enligt lag ska kommuner kunna ställa om sin verksamhet från fredstida inriktning och organisering till höjd beredskap och inriktning på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret. Det innebär bland annat förvaltningsövergripande prioritering av de verksamheter som ska bedrivas under höjd beredskap och plan för bemanning.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Mänskliga rättigheter - funktionsstödsnämndens grunduppdrag

I ett socialt hållbart samhälle har alla människor lika möjligheter till trygghet, hälsa och delaktighet genom hela livet – med reella möjligheter att påverka beslut som berör deras vardag. Malmöbornas inflytande, delaktighet och självbestämmande samt deras möjlighet att delta i samhället på lika villkor utgör kärnan i nämndens arbete med mänskliga rättigheter och är därmed en del av dess grunduppdrag. Funktionsstödsnämnden kommer därför inför valet 2026 bidra till att öka möjligheten för Malmöbor med funktionsnedsättning att delta i såväl val som andra demokratiska processer. Nämnden har också ett särskilt ansvar att motverka funkofober och andra former av diskriminering som hindrar personer med funktionsnedsättning från full delaktighet.

Genom att fullt ut integrera ett rättighetsbaserat arbets- och förhållningssätt i både kärn- och stödprocesser skapas en stabil grund för att möta Malmöbornas behov på ett likvärdigt, professionellt och respektfullt sätt. Målsättningen är att säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och främjas – i varje möte, i varje insats, varje dag. Arbetet utgår från Malmö stads policy för mänskliga rättigheter och de fyra vägledande principerna som bygger på icke-diskriminering, delaktighet och inkludering samt transparens och ansvar.

Malmö stad arbetar utifrån konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som har till syfte att undanröja hinder för dessa personer att åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Malmö stad, inom ramen för Samverkan för barn och unga i Malmö, och Myndigheten för delaktighet (MFD) kommer under mandatperioden att fortsätta sitt samarbete med fokus på funktionsnedsättning och normbrytande beteende. Syftet är att både bidra till den nationella kunskapsutvecklingen och stärka de lokala förutsättningarna för ett förbättrat arbete med målgruppen i Malmö.

Arbetet mot förvaltningens vision

Funktionsstödsförvaltningens arbete med ekonomisk omställning de senaste åren har gett värdefull insikt i vilka ytterligare åtgärder som krävs för att säkerställa kvaliteten i kärnuppdraget och arbeta mot visionen om rätt insatser, på rätt sätt, i rätt tid och med rätt resurser. Under 2025 genomfördes en organisationsjustering i syfte att stärka den kultur och de arbetssätt som ska prägla förvaltningen framåt, med fokus på tre grundpelare: ett agilt arbetssätt, en hållbar och hälsosam organisation samt en organisation som samarbetar och verkar utan barriärer.

För att ta nästa steg mot visionen och kvaliteten i kärnuppdraget är ett systematiskt arbete med verksamhetsuppföljning avgörande. Alla nivåer i styrkedjan – från ledning till medarbetare – ska aktivt delta i planering, uppföljning och analys för att driva utvecklingen framåt och säkerställa kvalitet i alla delar av verksamheten. En stärkt verksamhetsuppföljning innebär också att arbeta mer strukturerat med statistik, analyser, trender och prognoser för att kunna identifiera och möta både kortsiktiga och långsiktiga behov. Detta skapar en styrning som bygger på fakta snarare än antaganden och är en förutsättning för ett agilt arbetssätt men också ett av kraven i nya socialtjänstlagen.

Funktionsstödsnämndens verksamheter ska använda sig av varje människas egen kraft, stärka brukarens delaktighet och säkerställa att insatserna svarar mot brukarens behov. Det kräver att brukarna är delaktiga i uppföljningar, både av beslut och stödbehov. Uppföljningar ska genomföras tillsammans med brukaren och formerna anpassas utifrån brukarens individuella förmågor och behov.

Omställning till ny socialtjänstlag

Funktionsstödsförvaltningen kommer, utifrån intentionerna i den nya socialtjänstlagen, att anpassa och utveckla sitt arbete med fokus på det som i lagförslaget benämns som första linjens socialtjänst. Detta innebär satsningar på tidiga, lätt tillgängliga, uppsökande och förebyggande insatser, med syfte att skapa en socialtjänst som är nära medborgarna och erbjuder tidigt stöd. Arbetet omfattar bland annat utökad socialrådgivning och uppsökande verksamhet, stärkt tillgänglighet till förvaltningens mottag "en väg in", fler ambassadörer som informerar om vilka insatser och sysselsättningsmöjligheter som finns, samt utveckling av tillgängliga mötesplatser när det gäller innehåll och målgruppsanpassning, såsom till personer med rörelsehinder. Detta ligger i linje med stadens ambition att vara en tillgänglig och inkluderande stad där alla invånare ges möjlighet till information, delaktighet och ett gott liv. En del av detta är att ta fram informationsmaterial kring förvaltningens uppdrag och verksamheter på flertalet språk samt att se över användarvänligheten i Malmö stads digitala tjänster. Det nya arbetssättet kommer att genomsyra verksamheten både inom ramen för socialtjänstlagen och LSS. Under 2026 kommer möjligheten att starta upp fler mötesplatser att utredas.

Under 2025 och 2026 kommer förvaltningen att bygga upp en ny mottagningsverksamhet "en väg in" inom avdelningen Myndighet och förebyggande socialtjänst. Denna ska erbjuda kortare vägar till insatser, god service, rådgivning och hög tillgänglighet, med bred kompetens och nära samarbete med Arbetsmarknads- och socialförvaltningen för snabb hantering av insatser. För att arbeta kunskapsbaserat och på både individ- och gruppnivå finns behov av metoder som individbaserad systematisk uppföljning (ISU), i enlighet med SKR:s rekommendationer.

Ett centralt uppdrag är också att stärka det förebyggande arbetet. Det innebär att tidigt upptäcka och förebygga sociala problem genom proaktiva och tillgängliga insatser samt genom samverkan med andra samhällsaktörer såsom sjukvården och skolan. En viktig del i denna omställning är fokus på biståndslösa insatser, där medborgare kan få stöd utan att behöva gå igenom en formell utredning. Redan idag finns exempel på sådana insatser, såsom NIP-teamet (nyinsjuknade i psykosteamet), FACT-teamet (Flexible Assertive Community Treatment) och mötesplatser, och arbetet med att identifiera och utveckla fler biståndslösa insatser kommer att fortsätta under de kommande åren.

Slutligen kommer funktionsstödsförvaltningen att vidareutveckla och utöka samarbeten med Region Skåne genom insatser som FACT, ACT (Assertive Community Treatment), Peer Support och IPS (Individual placement and support), samt att ta fram nya gemensamma stödinsatser tillsammans med Arbetsmarknads- och socialförvaltningen för att möta behoven hos Malmöbor med komplexa utmaningar kopplat till beroende och psykisk ohälsa.

Att arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är ett krav i nya socialtjänstlagen. I funktionsstödsförvaltningen pågår tre forskningsprojekt. Det första syftar till att fördjupa kunskapen om hur professionella kan bidra till att stärka unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning i deras livssituation, med särskilt fokus på relationer och sexualitet. Det andra syftar till att utveckla processer för att öka personer med intellektuell funktionsnedsättnings inkludering i demokratiska processer. Det tredje ligger inom ramen för välfärdsforskning och handlar om kvalitetsutveckling och arbetsmiljö i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.

AI, digitalisering och välfärdsteknik

Förändringar i demografin, kompetensutmaningen och effektiviseringar i offentlig sektor driver på arbetet med att hitta nya och mer effektiva arbetssätt genom AI, digitalisering och välfärdsteknik. Den nya AI-förordningen, statliga utredningar och lagförslag kommer att ställa krav på förvaltningen att ha en långsiktig strategi som innefattar alla tre områdena – AI, digitalisering och konkreta välfärdstekniska lösningar.

Det innebär att förvaltningen behöver arbeta mer strategiskt och samordnat med AI, digitalisering och välfärdsteknik och integrera dessa i en gemensam strategi som stödjer verksamhetens mål och uppdrag. Det krävs att förvaltningen tar fram riktlinjer och rutiner för att tekniken ska användas på ett rättssäkert, etiskt och inkluderande sätt. Samtidigt behöver chefer och medarbetare utveckla sin kompetens för att kunna förstå, använda och granska AI och andra digitala lösningar. Fokus måste även ligga på att tekniken bidrar till ökad kvalitet, tillgänglighet och delaktighet för brukarna.

SKR och bolagen Adda och Inera har, tillsammans med landets kommuner, tagit fram en strategisk agenda för att öka digitaliseringstakten och underlätta omställningen för att möta framtidens samhällsutmaningar. Ett av initiativen i agendans handlingsplan handlar om ett breddinförande av välfärdstekniska lösningar. Funktionsstödsförvaltningen har anslutit sig till detta arbete med stöd från SKR:s "Kompetenscenter välfärdsteknik". Tillsammans med SKR har förvaltningen tagit fram en försörjningsstrategi för nämndens målgrupper, som utgör grunden för att prioritera, testa och införa välfärdstekniska lösningar i nämndens verksamheter från 2026 och framåt. Malmö stad tecknade 2024 avtal med SKR inom ramen för "Handslaget", vilket omfattar breddinförande av välfärdsteknik, säker digital kommunikation (SDK) i socialtjänsten, identitet- och behörighetshantering samt digital post.

Andra prioriterade områden inom digitalisering knyter an till behov hos såväl den enskilde, exempelvis utveckling av e-tjänster för ansökan om insatser enligt LSS eller SoL, som till medarbetare i form av automatisering av arbetsuppgifter och processer samt stöd av AI där det är lämpligt. I så stor utsträckning som möjligt ska behov identifieras och initiativ genomföras där behoven finns. Detta behöver ske i nära samarbete mellan medarbetare, stödfunktioner och interna såväl som externa specialister.

Den nya socialtjänstlagens krav på jämlikhet och behovsanpassade insatser ökar också behovet av att förvaltningen har en god förståelse för målgruppernas behov och levnadsvillkor. Med hjälp av verktyg som SKR:s "Skatta läget" och befintliga system kartläggs ojämlikheter och förbättringsområden, vilket även kräver fördjupad dataanalys och samarbete med andra nämnder för att till exempel förstå bakomliggande orsaker till geografiska skillnader i insatser.

Välfärdsbrottslighet

Funktionsstödsnämnden bedriver ett systematiskt arbete för att motverka välfärdsfusk, minimera risken för felbetalningar och säkerställa rätt användning av ekonomiska resurser. Bland funktionsstödsnämndens verksamheter är personlig assistans ett område som är särskilt utsatt för risk när det gäller välfärdsbrottslighet. Förvaltningen arbetar för att förebygga oegentligheter inom personlig assistans bland annat genom kontrollgruppens insatser som resulterat i ett förebyggande arbete som medför att felaktiga utbetalningar kan stoppas i tid.

Förvaltningens kontrollgrupp fortsätter utveckla sitt arbete för att innefatta uppföljning av fler av förvaltningens insatser. Det systematiska arbetet för att motverka välfärdsfusk kommer under 2026 innefatta alla insatser som utförs inom nämndens ansvarsområden samt föreningar och bidrag.

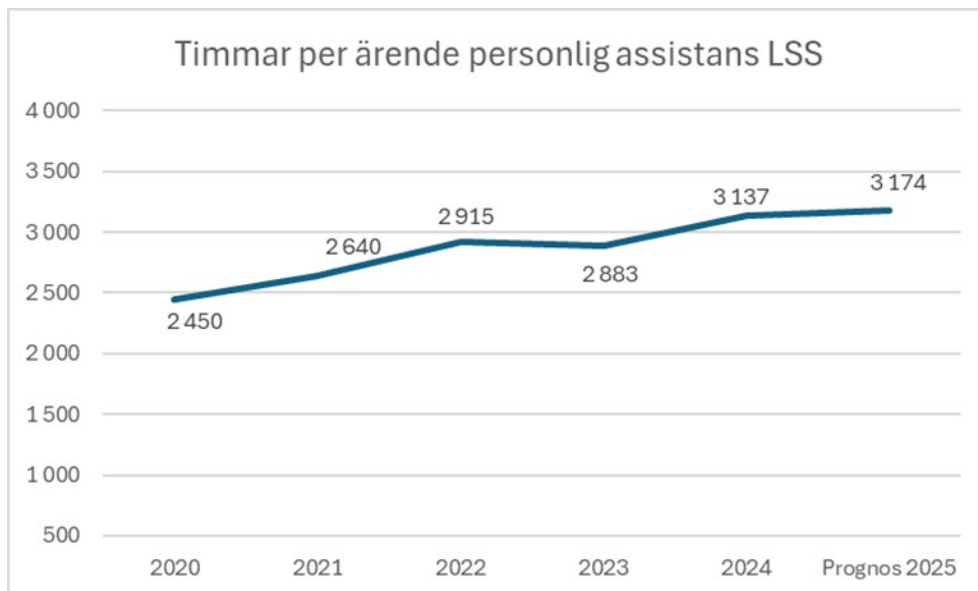
Arbetet bygger på ett brett samarbete inom staden och särskilt med övriga socialnämnder, med statliga myndigheter och med aktörer i civilsamhället.

Insatsförändringar

Personlig assistans LSS och SFB

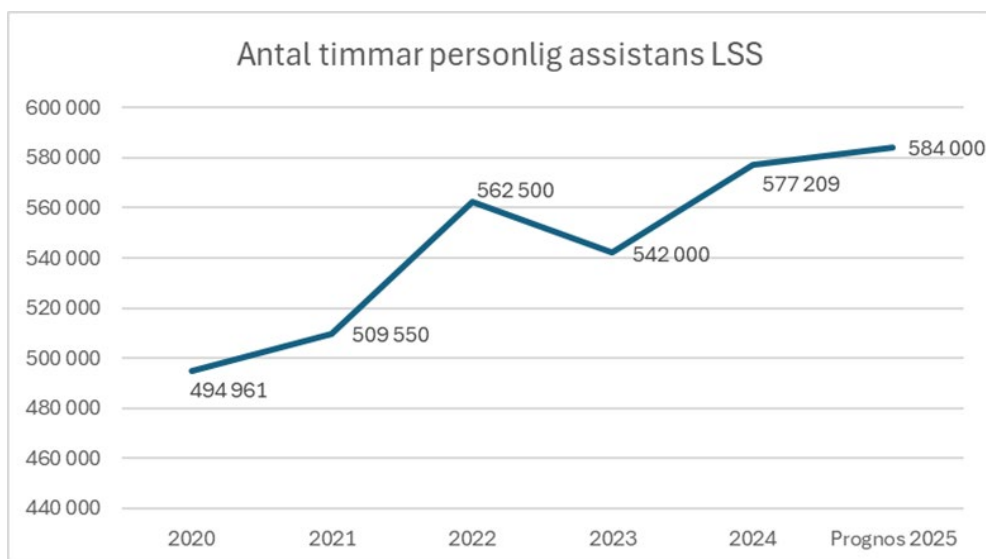
Lagändringarna som trädde i kraft i januari 2023 syftade till en förstärkt rätt till personlig assistans och bedömningen var att det skulle leda till en ökning av antalet personer med statlig assistansersättning och en minskning av antalet personer med assistans enligt LSS. Inom funktionsstödsförvaltningen registrerades under 2024 en ökning av antalet personer med statlig assistansersättning, där kommunen har betalningsansvar för de 20 första assistanstimmarna i veckan. Samtidigt skedde en volymökning även inom den personliga assistansen enligt LSS i form av en kraftig ökning av antalet assistanstimmar per ärende. Enligt "Socialstyrelsens Lägesrapport 2025" konstateras samma trend med en ökning av antalet timmar personlig assistans per ärende samtidigt som antalet ärenden minskar även nationellt. Utvecklingen har lett till en kostnadsökning för nämnden när det gäller den personliga assistansen i sin helhet.

Diagrammet Timmar per ärende och år personlig assistans LSS illustrerar volymutvecklingen mellan 2020 och prognosen för 2025.

Under perioden har antalet timmar per ärende inom personlig assistans LSS ökat med 724 eller cirka 30 procent. En ökning har skett varje år med undantag för 2023 då antalet timmar per ärende minskade något för att återigen öka 2024.

Ökningen av antalet timmar per ärende har lett till en påtaglig volymutveckling inom personlig assistans LSS över tid, trots att antalet brukare minskade under perioden. Nämndens totala volymutveckling illustreras av diagram Antal timmar personlig assistans LSS.

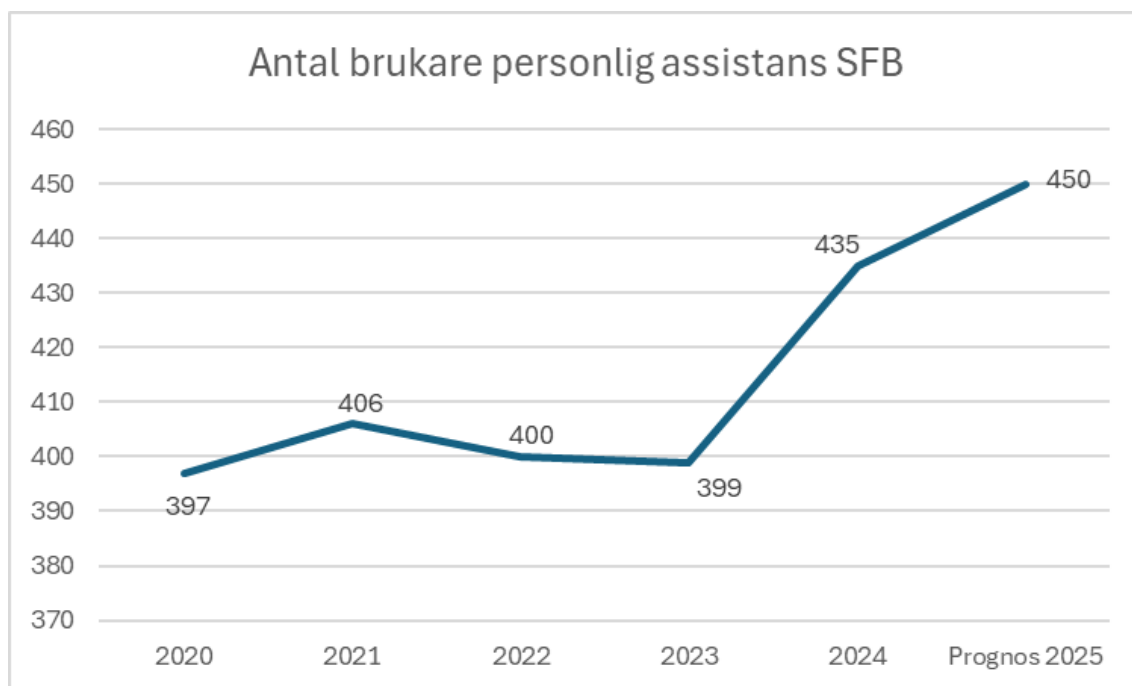
Ökningen av antalet timmar personlig assistans LSS uppgår till drygt 89 000 timmar mellan 2020 och prognosen för 2025, en ökning med 18 procent.

Lättnader när det gäller rätten till personlig assistans med statlig assistansersättning enligt 2023 års lagförändringar (exempelvis gällande tillsyn) bedöms ha öppnat upp även för mer kommunal assistans, vilket bedöms vara en anledning till ett ökat antal timmar personlig assistans LSS.

Utvecklingen framöver inom den personliga assistansen enligt LSS är svårbedömd. Därför präglas volymprognosen under 2025 och vidare för 2026 av en stor osäkerhet.

Det finns även en osäkerhet kring volymutvecklingen inom personlig assistans SFB. Till följd av eftersläpningen i faktureringen från Försäkringskassan blir de verkliga volymerna kända långt i efterhand, vilket försvårar en korrekt bedömning av volymutvecklingen såväl under året som i samband med årsbokslutet och därmed även vid budgetering för det nästkommande året. Utöver faktureringens eftersläpning försvåras en korrekt bedömning av volymutvecklingen även av den tillämpning av lagförändringarna som sker vid beviljandet av personlig assistans med assistansersättning.

Diagrammet Antal brukare personlig assistans SFB illustrerar volymutvecklingen mellan 2020 och prognosen för 2025.

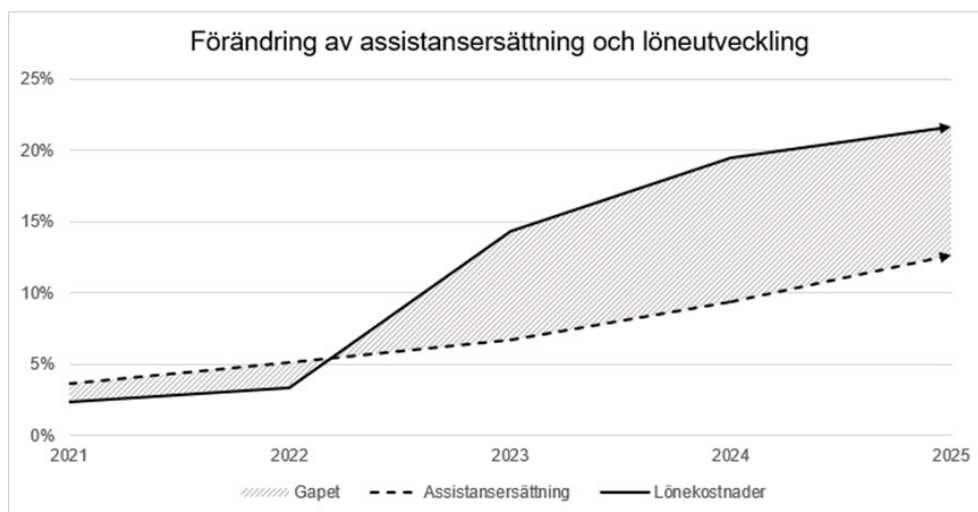

Antalet ärenden med assistansersättning enligt SFB minskade under 2022 och 2023 för att därefter öka kraftigt från och med 2024. Den totala ökningen för perioden uppgår till 53 ärenden eller 13 procent.

En förändring som kan påverka antalet ärenden med statlig assistansersättning framöver är ett minskat föräldraavdrag från och med januari 2025 i syfte att förstärka rätten till personlig assistans för barn. Vilken konkret påverkan denna förändring får inom nämndens ansvarsområde är för tidigt att bedöma.

Även nivån på assistansersättningen är en fortsatt utmaning och har en kontinuerlig negativ påverkan på utförarenhetens ekonomi. Utöver det finansieringsgap som uppstår till följd av diskrepansen mellan löneutvecklingen och uppräknningen av assistansersättningen kan även andra faktorer påverka den kommunala utförarens ekonomi negativt. Som exempel kan nämnas jourkostnader och kostnader för medföljande personlig assistent vid sjukhusvistelse som inte ersätts i sin helhet, samt hastigt avslutade ärenden där intäkten från Försäkringskassan upphör direkt medan personalkostnaderna kvarstår under omställningstiden. Sådant var fallet under 2024 då flera ärenden med omfattande assistans avslutades. En annan situation som skapar extrakostnader är akut uppstart av ärenden då övertagande från privata utförare ofta sker med kort varsel.

Diagrammet Förändring av assistansersättning och löneutveckling illustrerar skillnaden mellan utvecklingen av assistansersättningen och löneutvecklingen för personliga assistenter inom funktionsstödsförvaltningen.

Räkneexemplet som ligger till grund för diagrammet har som utgångspunkt att det år 2020 var jämvikt mellan assistansersättningen och löneutvecklingen, vilket innebär att tidigare ackumulerad effekt av skillnaden inte är inräknad. År 2021 och 2022 ökade assistansersättningen mer än löneutvecklingen och därför minskade gapet dessa år. Mellan 2020 och 2024 ökade assistansersättningen med 9,4 procent eller 29 kronor per timme och lönerna med 19,5 procent eller 59 kronor per timme, vilket

innebär att för varje timme som utfördes 2024 ökade gapet med 31 kronor. Ett lägre PO-pålägg 2025 jämfört med 2024 gör att trenden med ett ständigt ökande gap mellan assistansersättningen och löneutvecklingen dämpas något men den stora skillnaden såväl som den ackumulerade effekten kvarstår.

För att kunna motverka insatsens inbyggda utmaningar kopplat till utförandet av personlig assistans, som till stor del inte är påverkbara, fortsätter förvaltningens arbete med Hållbar assistans. Arbetet syftar till att skapa hållbarhet i verksamhetens strukturer och processer samt i såväl medarbetarnas arbetsmiljö som i brukarnas assistans. Även arbetet för att kunna tillgodose mobilt stöd med hjälp av säkra mobiltelefoner för bland annat dokumentation fortsätter.

Utvecklingen de senaste åren har inneburit en kostnadsökning för nämnden när det gäller den personliga assistansen i sin helhet. Den totala kostnaden för personlig assistans LSS och SFB ökade från 283 till 373 miljoner kronor mellan 2020 och prognosen för 2025 vilket innebär en ökning med 90 miljoner kronor eller 32 procent under perioden. Utöver ett ständigt arbete för att effektivisera det kommunala utförandet av assistansen och i viss mån motverka finansieringsgapet har funktionsstödsnämnden ingen möjlighet att påverka utvecklingen inom denna insats.

LSS boende barn

Som tidigare beskrivits är förebyggande och avlastande insatser som möter familjernas behov viktigt för att i vissa fall kunna motverka eller senarelägga beslut om boende till barn och unga. Samtidigt måste förvaltningen ha beredskap för att med god kvalitet kunna ta hand om de barn som trots det behöver bo på ett boende. Antalet barn och unga med bostad med särskild service enligt LSS har ökat markant de senaste åren, från 11 verkställda beslut i slutet av 2021, till 20 i slutet av 2024. Under 2026 väntas antalet öka till i genomsnitt 25 barn och unga, och under 2027 beräknas i genomsnitt ytterligare tre ha insatsen.

Eftersom behovet av boende för barn och unga är relativt litet och i stor utsträckning beroende av individuella omständigheter ska det dock poängteras att osäkerheten i prognosen är stor. Samtidigt är varje brukare förenad med stora kostnader, särskilda lokalbehov och specialiserad personalkompetens, vilket utgör stora utmaningar för ekonomisk, personell och lokalmässig planering.

Om utvecklingen fortsätter som prognostiserat kommer förvaltningen vara i behov av förstärkt stöd från stadens förutsättningsskapande förvaltningar för att möjliggöra att utbyggnaden fortsätter i nödvändig takt. Förvaltningen har de senaste åren skapat platser genom snabba omställningar vilket inte skapar förutsägbarhet och optimala lösningar. Förvaltningen kommer också, tillsammans med ASF, utreda vad som orsakar den snabba ökningen samt undersöka möjliga åtgärder för att i större utsträckning förebygga att permanentboende enligt LSS blir nödvändigt.

LSS boende vuxna

Personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS är både en föränderlig och heterogen grupp. De skiljer sig åt i fråga om ålder, intressen, önskemål, hälsotillstånd, psykiskt mående samt behov av stöd, service och anpassningar. Behovsbedömningarna som används som grund för resursfördelning har tydliggjort de stora variationerna i stödbehov mellan olika boenden och individer. Dessa skillnader påverkar i sin tur kostnadsnivåer och leder ibland till betydande budgetavvikelser. För den målgrupp som utmanar verksamheten mest kan årskostnaden uppgå till nästan 12 miljoner kronor per brukare. Detta är 10 gånger mer än den genomsnittliga kostnaden per brukare och år.

Varje år avslutas mellan 30 och 40 beslut om LSS-boende i Malmö, samtidigt som ungefär lika många nya beslut verkställs. Utöver detta flyttar omkring 40 personer från ett LSS-boende till ett annat. Det innebär att nästan 10 procent av alla brukare varje år har flyttat till ett nytt boende.

Förvaltningen behöver i dessa övergångar från beslut till verkställighet att säkerställa en strukturerad process i syfte att skapa trygghet för brukare och tydlighet inom förvaltningen.

Vidare behöver boendebeståndet och insatsernas utformning anpassas i takt med att målgruppen förändras. Trots att det totala antalet vuxna med LSS-boende över tid har varit relativt konstant, innebär det inte att behovet av verksamhetsförändringar eller utbyggnad av nya boenden har stagnerat.

De senaste åren har den absoluta majoriteten av nya brukare haft behov som bäst tillgodoses i väl anpassade gruppboendestäder med stor tillgång till personalstöd. Det innebär att behovet av gruppboendestäder växer samtidigt som behovet av serviceboenden och satellitlägenheter minskar i takt med att befintliga brukare flyttar ut. Det totala antalet brukare med insatsen förblir därmed relativt oförändrat eftersom utflyttningen från service- och satellitlägenheter i stor utsträckning motsvaras av inflödet till gruppboendestäder. Den förändrade brukarsammansättningen medför ökande kostnader för verksamheten då en allt större andel av målgruppen består av personer med behov av LSS-boende i form av gruppboendestäd där bemanningen och därmed kostnadsnivån är högre.

Relativt få brukare flyttar från LSS-boenden till ordinära boenden, vilket i de flesta fall beror på ett fortsatt stort behov av stöd och service. Vissa bor dock inte kvar primärt på grund av stödbehovet, utan på grund av strukturella hinder såsom höga boendekostnader i staden, låg tillgänglighet på den öppna bostadsmarknaden samt bristande metoder, rutiner och individanpassat stöd för att möjliggöra en eventuell flytt. I dessa fall riskerar LSS-boendet att skapa inlåsnings effekter som begränsar den enskildes självständighet och motverkar principen om att leva som andra.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att förbättra den enskildes möjligheter att förändra sin boendesituation så att boende och stödinsatser bättre motsvarar dennes nuvarande behov av stöd och service. Ett centralt utvecklingsspår är att öka tillgången till övergångslägenheter och att

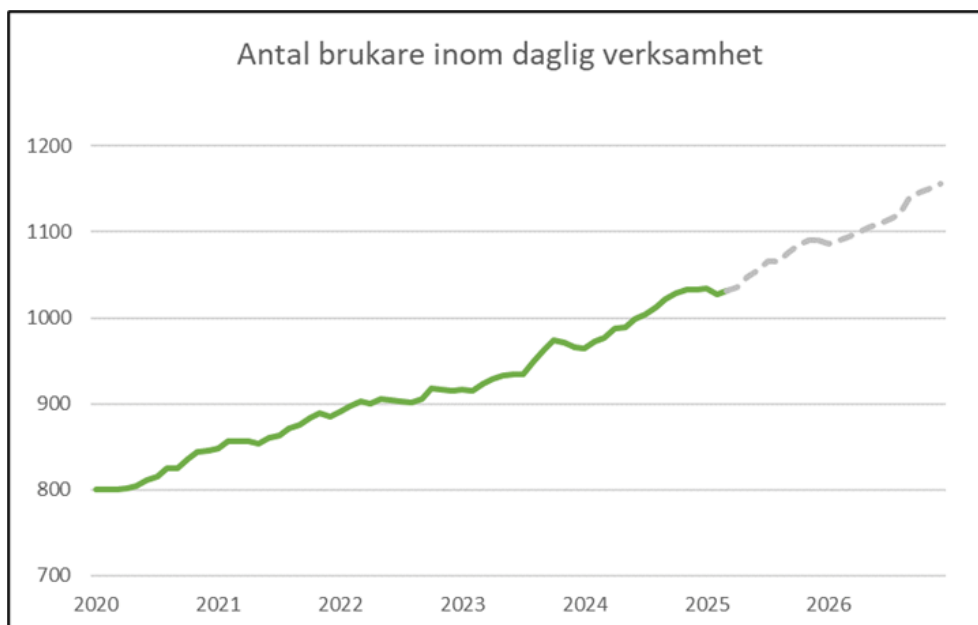
utforma särskilda, anpassade insatser som ger den enskilde trygghet och kontinuitet vid en eventuell övergång till ordinärt boende. På så sätt kan flytten bli långsiktigt hållbar och bidra till ökad självständighet, delaktighet och autonomi.

Idag står cirka 130 brukare i kö för bostadsbyte. För att få ytterligare fart i arbetet med boendekarriär och minska inlåsnings effekter framgent behöver förvaltningen arbeta med fastighetsbolag och andra samarbetspartners för att säkerställa vid nyproduktion, men även i befintligt bestånd, att det finns lägenheter som är anpassade för förvaltningens målgrupp. Som en del i att leva som andra är ambitionen att dessa lägenheter finns att tillgå i en form av bostadsportal där brukare kan slussas ut i egna lägenheter anpassade utifrån deras behov och önskemål. Ambitionen är således att dessa lägenheter är öronmärkta för brukare som har beslut om LSS-boende.

Daglig verksamhet

Antalet personer med verkställt beslut om daglig verksamhet LSS har ökat kraftigt de senaste åren i Malmö och trenden bedöms fortsätta framöver. Enligt Socialstyrelsen kan en bidragande förklaring till ökningen vara att allt fler personer får diagnosen autism och att behoven därmed ökar. Ett utvidgat samarbete mellan Malmö stads förvaltningar syftar till att stärka anställningsmöjligheterna för de personer som är målgruppen inom daglig verksamhet, vilket bedöms ge positiva effekter för både individen och ekonomin.

Den bedömda volymutvecklingen under perioden 2020–2026 presenteras i diagrammet Antal brukare inom daglig verksamhet.

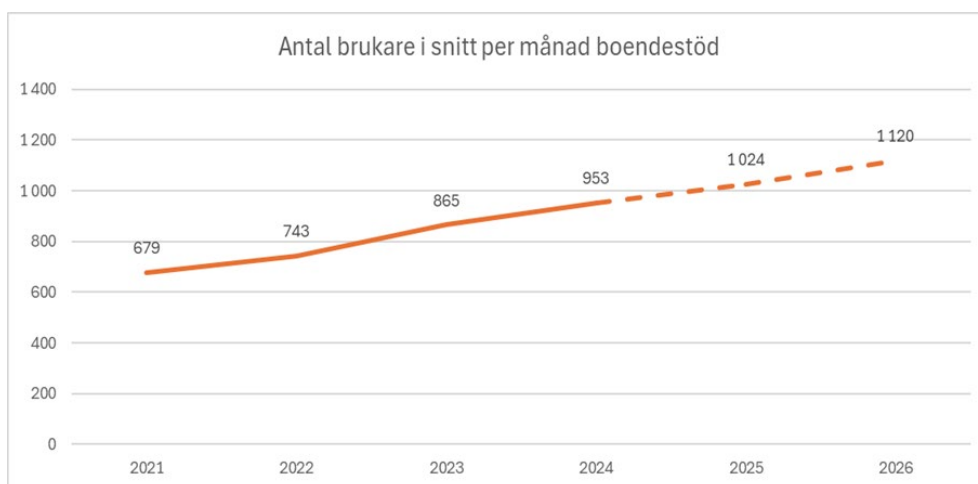

Antalet brukare i daglig verksamhet LSS beräknas bli 1 118 i snitt per månad under 2026, vilket innebär en ökning med 300 personer jämfört med 2020 och med 61 personer jämfört med prognosen för 2025. Antalet dagliga verksamheter har ökat med cirka 25 verksamheter sedan 2020.

En utbyggnad i den omfattning som volymökningen inom daglig verksamhet kräver är en utmaning inom verksamheten. Efterfrågan har den senaste tiden i stor utsträckning mötts av en optimering av befintliga lokaler, insatsplanering och bemanningsplanering för ett bättre överensstämmande med deltagarnas behov i stället för utbyggnad. Under 2026 planeras fyra till fem nya verksamheter i minst tre nya lokaler.

Boendestöd

Antalet brukare som har insatsen boendestöd ökade från 679 år 2021 till 1 024 enligt prognosen för 2025 vilket innebär en volymökning med 51 procent. Samma trend med en kraftig volymökning inom boendestödet konstateras även på nationell nivå. Socialstyrelsen bedömer att ökningen av insatsen kan vara en konsekvens av ökade behov bland personer med psykisk funktionsnedsättning men även av att allt fler personer med intellektuell funktionsnedsättning eller autism beviljas insatsen. Som diagrammet nedan visar är prognosen att volymerna fortsätter öka framöver.

De senaste åren har även komplexiteten av ärendena förändrats, vilket bland annat kräver längre besök och mer kringtid för att koordinera och stötta brukaren att få ihop vardagen. Exempel på ärenden som kräver mycket kringtid och samordning med andra aktörer är barnfamiljer, personer som är suicidala samt personer med samsjuklighet. Med utgångspunkt från främjande och förebyggande arbete utvecklar boendestödet ett särskilt arbetssätt för att bättre möta brukare som är föräldrar och har en komplex vardag och boendesituation. Förhoppningen är att detta arbetssätt i förlängningen också bidrar till goda uppväxtvillkor för barnen.

Det finns geografiska områden i Malmö stad som är kraftigt underrepresenterade i förhållande till förväntat behov av boendestöd. I dessa områden är det angeläget att förvaltningen vidare analyserar vad underrepresentationen beror på och hur fler malmöbor kan få sina behov tillgodosedda. Det är också viktigt att lyfta att även om medelåldern för brukarkollektivet sjunker på förvaltningsnivå så står socialpsykiatrin inför fortsatta utmaningar med åldrande brukare och den problematik som följer

med åldersrelaterade sjukdomar och inskränkningar. För att kunna möta behoven hos en målgrupp i förändring krävs det en allt bredare kompetens hos medarbetarna.

Särskilt boende

Efterfrågan om särskilt boende har de senaste åren ökat inom funktionsstödsnämndens målgrupp. För 2025 prognostiseras 174 platser inom särskilt boende i snitt per månad, en ökning med åtta platser jämfört med utfallet 2024. Bedömningen är att det finns behov av ytterligare fem platser i snitt per månad 2026.

De två renodlade SoL-boenden som nämnden förfogar över är fullbelagda, varför den prognostiserade ökningen behöver ske genom utökning av beståndet. Den minskade efterfrågan om platser på LSS-boende till personer inom personkrets 3 har möjliggjort tillsättning av lediga platser med brukare med beslut om särskilt boende enligt socialtjänstlagen i allt större utsträckning de senaste åren. Att erbjuda plats i kommunal regi har bidragit till att undvika en ökad efterfrågan om externa platser. Genom välplanerad och strategisk anvisning kan omställningar från LSS- till SoL-bostäder göras utan att negativt påverka kvalitén för vare sig de befintliga LSS-brukarna eller för de tillkommande SoL-brukarna. För att säkerställa kompetensförsörjning och underlätta verksamhetsplanering är den långsiktiga målsättningen att utvalda boenden helt ska omvandlas till SoL-boenden. Om behovet av serviceboenden återigen skulle öka, eller minskningen mattas av, skulle dock den befintliga strategin och lokalplaneringen behöva omvärderas.

Främjande och förebyggande arbete inom funktionsstödsområdet

Funktionsstödsförvaltningens främjande och förebyggande arbete syftar till att förbättra livsvillkoren för barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning genom insatser som stärker individens egna resurser och förebygger framtida behov av mer ingripande stöd. Det främjande och förebyggande arbetet är avgörande för att möta de ökade behoven i en föränderlig samhällskontext. En fortsatt satsning på samverkan, tidiga insatser och tillgängliga stödformer bedöms vara nödvändig för att skapa hållbara livssituationer för målgruppen och för att motverka framtida öknings av mer omfattande stödbehov.

- Främjande arbete innebär att stärka förutsättningarna för ett gott liv, delaktighet och självständighet – innan problem uppstår.

Förvaltningen fortsätter under 2026 att erbjuda COPE-föräldrastödsprogram för vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa. Insatsen stärker föräldraförmågan och förbättrar relationerna i familjen, vilket är avgörande för barns utveckling.

Satsningar görs även på familjeorienterat boendestöd samt utveckling av insatser till barn som är anhöriga. Dessa riktade stödformer stärker barnens skyddsfaktorer och bidrar till en tryggare vardag.

I socialpsykiatrins verksamheter möts Malmöbornas behov av meningsfull sysselsättning och social samvaro genom icke biståndsbedömda insatser såsom Handkraft, Nydala och Vänkretsen. Antalet deltagare på Handkraft har mer än fördubblats under en femårsperiod, och uppgår idag till cirka 200 personer. Verksamheten har utvecklats genom individuell deltagarplanering och nya aktiviteter med ekosocial inriktning, exempelvis på Ängshög.

Vidare erbjuder kommunen stöd genom personligt ombud, vilket stärker individens egenmakt och förutsättningar att påverka sina liv.

- Förebyggande arbete handlar om att minska risken för att svårigheter förvärras eller att nya problem uppstår, exempelvis genom tidiga och riktade insatser till personer i utsatta livssituationer.

Det förebyggande arbetet inom funktionsstödsområdet kommer fortsatt att utvecklas och behöver intensifieras, särskilt mot bakgrund av förändrade behov och den nya socialtjänstlagen.

Insatsen kontaktperson enligt LSS har även en förebyggande funktion, inte minst i arbetet med barn och unga i riskzon för kriminalitet. Förvaltningen genomför tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen en riktad satsning på särskilt kvalificerade kontaktpersoner, med syfte att stärka friskfaktorer och minska riskfaktorer hos målgruppen.

Förvaltningen noterar ett ökat antal brukare – såväl barn som vuxna – som påverkas av gängkriminella miljöer. Denna samhällsutveckling medför behov av utökade resurser, stärkt kompetens inom personalgruppen och fördjupad samverkan mellan förvaltningar, polis, skola och andra aktörer. Samarbetet med grundskoleförvaltningen är centralt för att tidigt identifiera och stödja barn i särskilt utsatta situationer (samarbetet beskrivs under Förutsättningar för målgruppen).

Förvaltningen prioriterar också utveckling av korttidsvistelse, avlösarservice, ledsagning, helg- och kolloverksamhet samt anhörigstöd, då dessa insatser bidrar till en hållbar livssituation för brukare och anhöriga. Tillgången till dessa former av avlastning kan motverka behovet av mer ingripande insatser såsom boende enligt 9§8 för barn och unga.

När det gäller korttidsvistelse enligt SoL konstateras en volymökning, särskilt av platser där finansieringen delas mellan funktionsstödsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Detta speglar en ökande efterfrågan på insatsen som förebyggande stöd.

Lagändringen om stärkt rätt till personlig assistans, som trädde i kraft 2023, kan på sikt påverka möjligheterna för fler att bo kvar i det egna hemmet. Även om det i nuläget är svårt att bedöma omfattningen av detta, är bedömningen att kombinationen av reformen och riktade insatser i hemmet kan minska behovet av boendeplacering.

Inom det socialpsykiatriska området bedrivs ett fortsatt förebyggande arbete genom samverkan i integrerade FACT-team och NIP-team tillsammans med Region Skåne. Dessa team erbjuder tvärprofessionellt stöd till personer med psykossjukdom. Kommunens del av dessa team har under de senaste åren finansierats delvis med statliga medel.

Under 2025 kommer pilotprojektet FACT-ung att utvärderas. Pilotprojektet innebär samverkan mellan barn- och ungdomspsykiatri (BUP), grundskola och socialtjänst i syfte är att erbjuda en sammanhållen vårdkedja med helhetssyn och kontinuitet som är ett viktigt led i det tidiga och förebyggande arbetet. Förvaltningen ser att medverkan i projektet är av stor betydelse. Utifrån utvärderingen samt en samlad bedömning av behov, resurser och andra pågående utvecklingsinsatser inom området psykisk hälsa för barn och unga, kommer det att fattas beslut om modellen ska bli en permanent etablering 2026.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Mot bakgrund av den tidigare beskrivna kompetensutmaningen kommer funktionsstödsförvaltningen under 2026 att intensifiera arbetet med att attrahera, behålla och utveckla nödvändig kompetens hos medarbetarna. Det sker genom uppdaterade introduktionsprogram för både chefer och medarbetare, ett ambassadörsprogram, riktade kompetensutvecklingsinsatser samt ett förstärkt fokus på kontinuerligt lärande i vardagen. Därutöver skapas fler interna karriär- och utvecklingsvägar. Sammantaget syftar insatserna till att minska personalomsättningen och öka förvaltningens förmåga att möta Malmöbornas behov på ett resurseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Den lärande arbetsplatsen

En bärande del i det pågående arbetet med att stärka funktionsstödsförvaltningen som en hållbar och hälsosam organisation är att säkra det kontinuerliga lärandet för såväl individen som organisationen. Förvaltningen kommer under 2026 fortsätta utveckla arbetet med den lärande arbetsplatsen, som innebär att varje medarbetare under hela arbetslivet ska ha en arbetsmiljö som aktivt främjar kontinuerligt lärande och utveckling. Syftet är att stärka både den individuella kompetensen och den organisatoriska kapaciteten i förhållande till kärnuppdraget. Den lärande arbetsplatsen innefattar beståndsdelarna kontinuerligt lärande, reflekterande kultur, delat ansvar för utveckling, samverkan och teamarbete, koppling till forskning och evidensbaserad praktik samt agilt arbetssätt.

Den lärande arbetsplatsen bygger på etablerandet av förvaltningsgemensamma strukturer för kompetensutveckling, gemensamma prioriteringar och forum för erfarenhetsutbyte samt en syn på lärande som sträcker sig förbi tillfälliga utbildningsinsatser. Detta förväntas bidra till ytterligare professionalisering av organisationen samt en kvalitetshöjning i arbetet med Malmöborna i förvaltningens verksamheter.

Förvaltningen kommer även att undersöka möjligheten att anställa personer med egnerfarenheter som utbildare.

Yrkesresan

Under 2026 intensifierar funktionsstödsförvaltningen arbetet med att implementera Yrkesresan – ett omfattande och långsiktigt nationellt utbildningsinitiativ för introduktion och kompetensutveckling inom socialtjänsten, framtaget av SKR. Satsningen utgör en viktig investering i framtidens sociala arbete, med målet att stärka kompetens, yrkesstolthet och attraktivitet inom yrkesrollen för både medarbetare och chefer inom funktionsstödsområdet. Utbildningen är specifikt anpassad för att möta behoven inom LSS och socialpsykiatri, och innehållet vilar på aktuell forskning, beprövad erfarenhet och praktisk tillämpning. Den förväntas inte bara höja kvaliteten i det dagliga arbetet, utan ska även bidra till ökad rekryteringskraft inom förvaltningens verksamhetsområde.

För att detta ambitiösa kompetenslyft ska bli verklighet krävs ett betydande tillskott av resurser – både ekonomiskt, organisatoriskt och personellt. Förvaltningen behöver avsätta tid för utbildningsinsatser, säkerställa tillgång till vikarier för att upprätthålla den dagliga omsorgen, och anpassa lokaler för att skapa goda förutsättningar för lärande. Detta innebär ett genomgripande förändringsarbete som påverkar hela organisationen de kommande åren.

Språkutveckling

Förvaltningen har redan innan utredningen ”Ett språkrav för språkutveckling” identifierat ett behov av att satsa på språkutveckling för att säkerställa kompetensförsörjningen. Inom ramen för Språklyftet planerar förvaltningen ett omfattande utvecklingsarbete som genomförs i en pilot under 2025 i syfte att höja språkkompetensen hos personalen inom avdelningen Socialpsykiatri, boende och barn enligt modellen Språkutvecklande arbetssätt. Modellen bygger på att ha utbildade språkombud i varje verksamhet.

Förväntade effekter är ökad trygghet och delaktighet för brukarna, ökat självförtroende och arbetsglädje hos personalen samt högre kvalitet, ökad produktivitet och breddat rekryteringsunderlag för förvaltningen. Under 2026 kommer förvaltningen bygga vidare på modellen genom att införa förstärkt introduktion med språkfokus under handledning och sprida den till fler av förvaltningens avdelningar. Detta innebär dels att medarbetare i behov av språkutveckling får möjlighet till förlängd introduktionsperiod, dels att de får möjlighet att studera yrkessvenska på arbetstid.

Teckenspråkskompetens

För att säkerställa likvärdig kommunikation och delaktighet för brukare som använder teckenspråk förstärker förvaltningen sitt arbete med kompetensutveckling inom området. Insatserna riktas till medarbetare i brukarnära arbete och samordnas av förvaltningens kompetensutvecklingsenhet. Medarbetare inom förvaltningen med teckenspråkskompetens kommer att identifieras och knyts till enheten för att stärka och utveckla utbildningen. En samordnad strategi för

teckenspråkskompetens ska bidra till högre kvalitet i insatserna och bättre kommunikation med brukare som har teckenspråk som första språk.

Chefers förutsättningar

Chefers roll och ledarskap är avgörande för arbetsmiljö, medarbetares prestationer och verksamhetens utveckling. Chefer har en central uppgift i att skapa attraktiva och välfungerande arbetsplatser, vilket är avgörande för att säkra framtida kompetensförsörjning. Det innebär också att chefer behöver ta ett helhetsansvar i sitt linjeuppdrag – att leda och utveckla både medarbetare och verksamhet. För att lyckas krävs förmåga att balansera och möta krav inom ekonomi, arbetsmiljö och kvalitet, samtidigt som kompetensutveckling främjas och integreras i det dagliga arbetet.

För att detta ledarskap ska kunna utövas och utvecklas krävs att chefer ges rimliga organisatoriska, strukturella och personella förutsättningar. Det handlar bland annat om att ha ett hanterbart antal medarbetare per chef, samt att tillgången till administrativt och strategiskt stöd är tillräcklig. Ett hållbart chefsuppdrag är en förutsättning för god arbetsmiljö, hög kvalitet och en långsiktigt tryggad kompetensförsörjning.

Under 2026 kommer förvaltningen att arbeta vidare med chefers förutsättningar som är en prioriterad fråga i hela staden. Stadskontoret har genomfört en utredning gällande vad som är ett rimligt antal medarbetare per chef och föreslår att samtliga förvaltningar genomför verksamhetsanalyser för att titta på helheten i chefers förutsättningar. Funktionsstödsförvaltningen kommer att genomföra dessa verksamhetsanalyser under 2026.

Förvaltningen har gjort ett arbete med att tydliggöra och paketera de kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds chefer i syfte att stödja förflyttningen mot en hållbar och hälsosam organisation enligt organisationsjusteringen. Förvaltningens enhetschefer har en särskilt viktig roll i denna förflyttning och satsningar kommer därför riktas mot denna grupp i form av utbildning i utvecklande ledarskap (UL). Denna utbildning erbjuds första linjens chefer i stadens regi. Ett nytt utbildningskoncept, Leda i förbättring 2.0, kommer att erbjudas alla enhetschefer ledningsgrupper med start 2026. Satsningar riktas också mot att stärka chefers arbetsmiljökompetens, med fokus på hot och våld i arbetet. Det innefattar praktisk utbildning i riskbedömning och förebyggande arbete, framtagning av lokalt anpassade rutiner, samt träning i att hantera utmanande situationer.

Samarbete med utbildningssamordnare och lärosäten

För att säkerställa tillgången till medarbetare med rätt kompetens behöver förvaltningen fortsätta utveckla samarbetet med utbildningssamordnare och lärosäten. Att erbjuda praktikplatser och säkerställa ett högkvalitativt mottagande av praktikanter är en viktig del av förvaltningens strategi för att möta utmaningarna med kompetensförsörjning.

Förvaltningen har också inlett ett samarbete med Komvux, barn- och fritidsprogrammet, för att öka elevernas intresse för arbete inom

funktionshinderområdet och bättre matcha utbildningens innehåll mot de kompetenskrav som ställs på stödassistenter och aktivitetsledare. Detta samarbete förväntas skapa ett bredare rekryteringsunderlag och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Avtalsrörelse

SKR tecknade under april nya avtal som löper fram till 31 mars 2027 och följer industriavtalets märke. Enligt de nya avtalsbestämmelserna som träder i kraft 1 april 2025 kommer förvaltningen att möta ökade kostnader. Bland annat höjs ersättningsnivåerna för obekväm arbetstid, där OB-tillägget för nattarbete mot lördag, söndag och helgdag höjs med 30 procent utöver tidigare höjningar. En annan förändring är att fyllnadslön, som är en särreglering för deltidsanställda, tas bort. Detta innebär att deltidsanställda nu kommer att få ersättning på samma nivå som heltidsanställda när övertidsarbete beordras utöver den fastställda sysselsättningsgraden. Dessa förändringar kommer att medföra ökade kostnader för förvaltningen under de kommande åren.

Utöver detta finns det behov av satsningar på vissa identifierade yrkesgrupper för att uppnå önskvärd lönestruktur.

Social hållbarhet, förutsättningar för målgruppen

En god hälsa

Under de kommande åren fokuserar förvaltningen på att intensifiera arbetet med hälsa kopplat till goda levnadsvanor. Satsningar kommer att göras på fysisk aktivitet på recept (FaR), kostrådgivning och hälsosamtal för att minska hälsoklyftorna i staden. Ett utvecklingsarbete pågår för att omstrukturera HS-enheten, där målet är att ge en mer målgruppsanpassad och geografiskt organiserad vård för brukare i LSS-bostäder. Det innebär att varje legitimerad personal ska ha ansvar för färre boenden för att kunna sätta in hälsofrämjande och förebyggande insatser i ett tidigare skede, vilket förväntas höja både kvaliteten och patientsäkerheten. Ett fortsatt samarbete med vårdcentraler ska också bidra till ett ökat antal hälsoundersökningar och möjligheten till hembesök av läkare.

Från 2025 kommer hälso- och sjukvård inom ordinärt boende att köpas från hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, vilket förväntas höja kvaliteten och stärka det förebyggande arbetet.

Minska utsatthet för våld

Förvaltningen kommer att vidareutveckla arbetet med att identifiera och hantera utsatthet för våld, särskilt hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relation, inom LSS-verksamheten. En handbok med rutiner kring våld används som en kunskapsbas för att tidigt kunna upptäcka varningstecken och agera på rätt sätt vid misstankar om våld. Förvaltningen samarbetar också med andra socialförvaltningar genom Kontaktgruppen och Malmö stads nätverk mot våld i nära relation, där kunskapsutbyte och samverkan är centrala för att öka medvetenheten och ge bättre stöd till de

drabbade. Genom dessa forum och initiativ strävar förvaltningen efter att stärka medarbetares kompetens och skapa en tryggare arbetsmiljö för att möta utsatta brukares behov.

Funktionsstödsförvaltningen deltar i arrangemanget av Orange day som syftar till att öka medvetenheten om våld mot kvinnor och flickor. Kampanjen inkluderar utbildningsinsatser, seminarier och evenemang för att sprida kunskap och öka engagemanget kring mänskliga rättigheter.

LSS-boende för äldre personer

För personer med intellektuell funktionsnedsättning börjar åldrandet ofta tidigare än hos andra. Krämpor, demenssjukdomar, diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar och andra förändringar och sjukdomar som associeras med åldrande uppträder inte sällan redan i 50-årsåldern. Om 10 år beräknar SKR att nästan hälften av de som bor på grupp- och servicebostäder i Sverige kommer vara 55 år eller äldre.

Också i Malmö förväntas andelen äldre stiga de kommande åren. Det innebär att såväl kompetens som arbetssätt och lokaler behöver anpassas för att möta de behov och utmaningar som kommer med ökande ålder. Att arbeta för att möta den växande gruppens behov och tillförsäkra alla Malmöbor rätten till en god ålderdom är därför ett prioriterat område de kommande åren. Att kunna erbjuda äldre brukare särskilt anpassade LSS-boenden är enligt nämnden ett betydelsefullt steg som kan bidra till förbättrade förutsättningar för ett gott liv som äldre.

Specialiserade boenden kan möjliggöra utveckling av specialiserad kompetens. Av de som idag bor på Malmös LSS-boende är över en tredjedel 55 år eller äldre. 150 brukare har nått pensionsålder och är 65 år eller äldre – motsvarande 17 procent av samtliga brukare. Dessa 150 personer bor idag på 70 olika boenden i staden. Att säkra och utveckla specialkompetens kring funktionsnedsättningar, demenssjukdomar och andra åldersrelaterade förändringar och behov på alla aktuella boenden är en utmaning. Med boenden särskilt riktade mot äldre personer kan sådan specialistkompetens samlas och komma till gagn för fler inom målgruppen. Sådana boenden kan också fungera som hubb för utveckling av metoder och arbetssätt för spridning till personal i åldersblandade boenden.

Vidare kan särskilda boenden för äldre bidra till bättre förutsättningar för gemenskap och delaktighet. På omkring 40 LSS-boenden i Malmö är det mer än 40 års skillnad mellan den yngsta och den äldsta brukaren. Med stora åldersskillnader ökar sannolikheten för att de yngre grannarna har andra önskemål om gemensamma aktiviteter och samvaro, samtidigt som boendets gemensamma utrymmen kan upplevas som stökiga och illa anpassade för äldre. I ett åldersblandat boende finns också risk för ökad ensamhet och sysslolöshet när de yngre grannarna går till daglig verksamhet medan äldre brukare blir kvar själv hemma. I boenden där samtliga är pensionärer finns dock större möjligheter att bättra anpassa verksamheten utifrån brukargruppens behov och intressen, samtidigt som möjligheten till gemenskap med grannar ökar. På så sätt kan dagarna bli mer innehållsrika och verksamhetens utformning kan i högre grad

målgruppsanpassas.

Bygga för framtiden

Nämndens lokalbehov är på många sätt i förändring. Nämndens ambitioner i kombination med nya intentioner i hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen medför att verksamheter och insatser ska bli mer tillgängliga, att trösklarna för att få stöd ska sänkas, att det förebyggandet arbetet ska utvecklas och verksamheten ska finnas närmare invånarna – anpassad efter deras behov och livssituation.

För att uppnå detta krävs fortsatt utvecklingsarbete med att göra lokalanskaffningen och nyttjandet av lokaler mer ändamålsenligt, strategiskt, effektivt och långsiktigt hållbart. Samtidigt behöver samverkan med stadens lokalförsörjande förvaltningar fördjupas. Som ett led i detta avser stadens tre socialförvaltningar att stärka sitt samarbete, i syfte att med gemensam riktning säkerställa att målgruppernas behov och intressen avspeglas i stadsplanering och utbyggnadsprocesser.

Den skarpare inriktningen mot förebyggande, lätt tillgängliga och lokalt anpassade insatser, i kombination med förändrade behov hos målgruppen, kommer att påverka satsningar, prioriteringar och lokalplanering inom flera områden de kommande åren.

Förebyggande insatser

Boendestödet är en av förvaltningens snabbast växande insatser. Volymökningen väntas fortsätta, och med den nya socialtjänstlagens betoning på förebyggande insatser finns skäl att tro att tillväxttakten kan öka ytterligare, men också att insatsens utformning och omfattning kan komma att utvecklas för att möta den allt större målgruppens behov. För detta kommer också krävas fler och större samlingslokaler för medarbetare inom boendestödet. Dessa behöver vara strategiskt placerade för att öka effektiviteten och minska restiderna mellan brukare.

Nämnden konstaterar också att korttidsvistelse enligt LSS i många fall är en viktig förebyggande insats, särskilt om den utformas efter den enskildes och anhörigas behov och förutsättningar. Den helgvistelseverksamhet för barn och unga som bedrivs på två kollogårdar är mycket uppskattad hos målgruppen och bidrar till viktig avlastning för anhöriga. Båda verksamheterna är dock fullbelagda, både under helger och sommarveckor, vilket gör att nämnden inte har möjlighet att möta behovet fullt ut. Att utöka kapaciteten med ytterligare en verksamhet hade därmed varit till stor nytta för fler brukare och anhöriga.

Biståndslösa insatser

Den nya socialtjänstlagen betonar vikten av lätt tillgängliga biståndslösa insatser där tröskeln till stöd är låg. Nämnden förväntar sig därför att intresset för och tillströmningen till bland annat Handkraft och mötesplatser kommer öka de kommande åren.

Sett till att antalet deltagare i Handkraft nästan fördubblats sedan 2023 kommer större verksamhetslokaler behöva inhyras när det befintliga hyresavtalet löper ut. Detta kommer medföra ökade lokalkostnader, men nämnden bedömer att insatsen är viktig för att uppnå den nya socialtjänstlagens intentioner och att Malmöbornas tillgång till verksamheten inte bör begränsas av begränsad lokalyta.

Som tidigare beskrivits är nämndens mötesplatser mycket välbesökta och fyller viktiga funktioner för flera av nämndens målgrupper som ofta saknar tillgång till sociala arenor. Nämndens ambition är därför att de kommande åren öka tillgången till mötesplatser för bland andra barn, unga och äldre som ofta saknar tillgång till sociala sammanhang och aktiviteter som andra jämnåriga. Satsningar behöver också riktas till socialpsykiatrins målgrupper och Malmöbor med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som oftare än andra lever i ofrivillig ensamhet och isolering.

För att möta dessa behov krävs fler målgruppsspecifika mötesplatser, där deltagare med gemensamma erfarenheter kan mötas på sina villkor och där aktiviteter kan utformas efter deras behov. Parallellt behövs också åtgärder för att göra redan befintliga mötesplatser mer tillgängliga för fler. För detta krävs utvecklad samverkan mellan stadens förvaltningar och med civilsamhället, så att nämndens målgrupper i större utsträckning kan bli en del av redan befintliga sammanhang i staden.

LSS-bostäder för barn och unga

Som tidigare beskrivits har antalet barn och unga med LSS-boende ökat kraftigt bara de senaste tre åren och förväntas fortsätta öka under överskådlig tid. Detta medför flera utmaningar ur ett lokal- och verksamhetsperspektiv. Många av de barn och unga som får beslut om boende enligt LSS har mycket stora behov av stöd, service och anpassning. Detta ställer höga krav på varje nytt boendes tillgänglighet, utformning och lokalisering för att på ett ändamålsenligt sätt kunna möta målgruppens behov.

Enligt nämndens riktlinjer ska boendena också vara småskaliga varför förvaltningen anvisar högst tre barn till samma boende. Detta har medfört att ett flertal boenden har öppnats de senaste åren, och att det framöver behöver öppnas 1–2 nya boenden per år för att möta behovet. Att årligen anskaffa flera bra, hemlika och trygga boenden, lokaliserade i en miljö anpassad efter den enskildes behov innebär utmaningar, både ur ett lokal- och kompetensförsörjningsperspektiv, men även ekonomiskt då den enskildes behov ofta kräver stor tillgång till personal dygnet runt.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2026? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En ekonomi i omställning

Funktionsstödsnämndens verksamheter har de senaste åren bedrivit ett omfattande omställningsarbete med utgångspunkt i genomlysningen av nämndens ekonomi och genomförda behovsbedömningar. Den förflyttning som skett från hösten 2023 och under hela 2024 har gjort att nämnden från 2025 fått bättre förutsättningar för att tillförsäkra att rätt resurser är på rätt plats i organisationen och att Malmöborna får det stöd de är i behov av och har rätt till samtidigt som kostnaderna ryms inom budgetramen.

Inom ramen för arbetet med en effektiv verksamhetsstyrning och i enlighet med rekommendationen i genomlysningen av nämndens ekonomi om att utveckla arbetet med analys och prognoser har förvaltningen genomfört projektet Kostnad Per Brukare (KPB) med stöd av externa konsulter. Inom projektet har en analys av kostnadsutvecklingen mellan 2023 och 2024 påvisat en kostnadseffektivisering med närmare 100 miljoner kronor mellan åren. Jämförelsen tar hänsyn till prisindex i kommunal verksamhet samt till volymutvecklingen mellan åren. Sett till verksamhetsområdena konstateras den största effektiviseringen ha skett inom bostad med särskild service LSS. Kostnaden per brukare konstateras också ha minskat för alla insatser mellan 2023 och 2024 bortsett från personlig assistans LSS, vilket gör att skillnaden mot snittet för övriga kommuner som deltar i projektet minskat 2024. Samtidigt är kostnaden per brukare fortfarande högre än i andra kommuner för vissa insatser, vilket kräver en fortsatt analys av orsaker som är specifika i Malmö.

Inför 2026 och framöver är det viktigt att ekonomiska effekter som förvaltningens utvecklingsarbete resulterat i består samtidigt som arbetet för att uppnå en ekonomi i balans fortsätter för att kunna motverka att kommande utmaningar påverkar nämndens ekonomi negativt.

Omställningsarbetet framöver har fokus på de tre benen ekonomi, kvalitet och arbetsmiljö. Hänsyn till kompetensförsörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö samt kvalitet och patientsäkerhet präglar alla förändringar. Utvecklingen kommer att även fortsättningsvis löpande följas upp och baserat på resultat kommer åtgärder vidtas. En ny förstärkt struktur för ekonomiuppföljning har tagits fram och börjat tillämpas våren 2025. Målet är att ytterligare förtydliga budgetansvaret i chefsledet med fokus på medarbetarnas möjlighet till involvering.

Inriktningen i allt utvecklingsarbete grundar sig på förvaltningens vision: rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och med rätt resurs. Viktiga faktorer för att lyckas i arbetet är att utgå från såväl brukarens som medarbetarens egen kraft, och att ha ett agilt arbetssätt med stort fokus på hälsa och en god arbetsmiljö i en organisation där alla samarbetar och verkar utan barriärer. Den organisationsjustering som trädde i kraft i april 2025 skapar förutsättningar för en kulturförändring och ett arbetssätt som präglas av flexibilitet, snabb anpassning och kontinuerlig förbättring. Även en översyn av förvaltningens administrativa stöd har genomförts med syfte att bygga en struktur som erbjuder ett likvärdigt stöd till förvaltningens chefer. Strukturen länkas samman med den övergripande organisationsjusteringen.

De arbetssätt som implementerats de senaste åren där resursfördelning, schemaläggning och bemanningsplanering utgår från de individuella behovsbedömningarna fortsätter framöver. Genomförandet av behovsbedömningar för flera av nämndens målgrupper är en del av förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete. Syftet är att även för dessa målgrupper skapa ett bättre underlag för analys av kostnadsutvecklingen och, på sikt, en mer adekvat modell för resursfördelning. Adekvata resursfördelningsmodeller tillsammans med relevanta nyckeltal som viktiga delar av en effektiv verksamhetsstyrning stärker kontrollen över resurserna och minskar risken att tilldelad ram överträds.

Den nya modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, som tar hänsyn till volymutvecklingen inom flera insatser enligt LSS och SoL, bidrar till en finansiering som stämmer bättre överens med de förändringar som sker inom nämndens målgrupper över tid. Modellen tillförsäkrar att nämndens ekonomi i mindre omfattning påverkas av förändringar inom insatser som daglig verksamhet, boendestöd eller särskilt boende, där volymutvecklingen inte följer demografiutvecklingen i staden.

Den nya tilldelningsmodellen tar dock inte hänsyn till förändringar avseende insatsen personlig assistans i väntan på ett statligt övertagande av ansvaret för insatsen. Samtidigt bedöms införandet av det statliga huvudmannskapet ta längre tid än planerat och ske 2028. Det försenade övertagandet innebär för nämnden att den ekonomiska påverkan som utvecklingen inom personlig assistans medför kommer fortsätta under en längre tid framöver.

En utvärdering av modellen har ännu inte skett men för närvarande tar denna inte heller hänsyn till att en ökning eller minskning av antalet boendeplatser i extern regi kan ske under budgetåret. Tilldelning av ekonomiska medel till nämnden hanteras inom ramen för utbyggnad av LSS-boende/boendeplatser, vilket förutsätter att vetskap om utvecklingen under det nästkommande budgetåret finns vid antagandet av budgetskrivelsen. Behovet av externa boendeplatser är samtidigt svårt att förutse och planerade volymer som överskrids under innevarande år får även en ackumulerad ekonomisk effekt de kommande åren.

Ytterligare en del som inte berörs av modellen är hälso- och sjukvårdsverksamheten, samtidigt som det finns ett nära samband mellan kostnader för hälso- och sjukvårdsinsatser och volymförändringarna inom övriga insatser. Det är en utmaning för nämnden att finansiera de faktiska kostnadsökningar som sker inom dessa insatser samtidigt som omfattande omfördelningar inom befintlig ram kan leda till en ökad negativ påverkan på övrig verksamhet.

Utöver kommunbidrag har statliga medel över tid spelat en viktig roll i nämndens satsningar. Det finns ett begränsat antal statsbidrag som är riktade till nämndens målgrupper och när dessa minskar betydligt eller tas bort blir den negativa påverkan på nämndens ekonomi påtaglig. Ett exempel är statliga stimulansmedel med koppling till psykisk hälsa och suicidprevention som under flera år finansierat nämndens satsningar inom det socialpsykiatriska området. Skärpta regler för äskande av statsbidraget vid sidan om begränsade användningsområden ställer krav på att pågående satsningar ska lyftas in i ordinarie budgetram.

Nedan beskrivs det behov av kommunbidrag inför 2026 som bedöms uppstå mot bakgrund av genomförd analys av nuläget såväl som prognostiserad utveckling framöver,

Sammansättning av insatser

Funktionsstödsnämndens ansvarsområden präglas av ständigt förändrade förhållanden över tid, där vissa insatser har en relativt konstant utveckling och andra är mer osäkra och rörliga. Detta skapar en sårbarhet och osäkerhet i nämndens ekonomi där svängningarna över åren skapar en ryckighet i förhållande till verksamheten och vilka förutsättningar budgetansvariga chefer har att bedriva sin verksamhet på. Ett kontinuerligt förbättringsarbete behöver alltid finnas för att bedriva verksamheten så effektivt som möjligt men nämndens ekonomiska situation de senaste åren har inte möjliggjort avsättning av medel för att främja en stabilare ekonomistyrning.

Snabba och ofta omfattande förändringar med koppling till samhällsekonomin eller till ny praxis och lagstiftning och som nämnden har begränsade möjligheter att påverka kan försvåra en korrekt bedömning av utvecklingen såväl under året som vid budgetering för det nästkommande året. Att i samband med den interna budgetfördelningen, i enlighet med rådande situation, tilldela ekonomiska medel till ett verksamhetsområde till nackdel för ett annat försvårar den ekonomiska uppföljningen och leder till budgetavvikelse som är svåra att förklara om förutsättningarna förändras under året. Medel avsatta övergripande kan därför möjliggöra en kontinuerlig anpassning av den ekonomiska utvecklingen inom verksamhetsområdena.

Införandet av den nya socialtjänstlagen bedöms ha en betydande påverkan på nämndens verksamhet och ekonomi de kommande åren. Då det i dagsläget är svårt att bedöma i vilken omfattning nämndens ekonomi kommer att påverkas är denna en situation då övergripande avsatta medel kan skapa förutsättningar för att möta effekterna av förändrad lagstiftning

och de kostnadsökningar som nya och utvecklade insatser medför.

För att nämnden ska kunna hantera dessa osäkerheter och uppnå en långsiktig hållbarhet och ökad beredskap genom en flexibel och kostnadseffektiv fördelning av resurser finns det behov av övergripande avsatta medel som uppgår till 0,5 - 1,5 procent av kommunbidraget.

LSS-utbyggnad LSS för vuxna och barn

För 2026 planeras inga nya LSS-boenden i egen regi starta. Tabellen redovisar planerad utbyggnad och ekonomiska medel som behövs avsättas för respektive år under perioden 2026 - 2028. Tabellen innehåller även helårseffekten 2026 för avveckling av LSS- boendeplatser som sker under 2025.

2026	Preliminärt startdatum	Kostnad 2026	Helår (mnkr)	Antal platser
Externa platser vuxna	2026-01-01	35,0	58,4	10
LSS-platser barn	2026-01-01	25,6	25,6	4
Avveckling Almgården	2026-01-01	-2,2	-2,2	-7
Avveckling omställning till SoL	2026-01-01	-3,2	-3,2	-3
Totalt 2026		55,2	78,6	4,0
2027	Preliminärt startdatum	Kostnad 2027	Helår (mnkr)	Antal platser
Käglinge 11:3	2027-08-01	13,8	33,1	4
Byskolan 1 Rosengård (Västra Skrävlinge)	2027-04-01	9,3	12,4	6
Tygelsjö 19:13	2027-12-01	1,0	12,4	6
Husie 172:386	2027-12-01	1,0	12,4	6
LSS-platser barn	2027-01-01	19,2	19,2	3
Totalt 2027		44,4	89,5	25
2028	Preliminärt startdatum	Kostnad 2028	Helår (mnkr)	Antal platser
Bunkeflo 7:7	2028-06-01	7,2	12,4	6
Lockarp 31:1	2028-06-01	7,2	12,4	6
Totalt 2028		14,5	24,8	12

Som det framgår av Lokalbehovsplan 2026 - 2035 finns det behov av tio nya platser om året till vuxna inom LSS personkrets 1. Eftersom det saknas möjlighet till start av nya LSS-boenden i egen regi även 2026 planeras efterfrågan mötas av ett utökat antal platser i extern regi på samma sätt som 2025. Ökningen med tio externa platser 2026 beräknas uppgå till en kostnad om 35 miljoner kronor vid en successiv inflytning under året som motsvarar 6 brukare i snitt per månad på årsbasis. Helårskostnaden för tio externa platser uppgår till 58,4 miljoner kronor. Beräkningen baseras på ett dygnspris om sextontusen kronor vilket är snittpriset för de tolv senast köpta externa platserna.

Nämnden erhöll inför 2025 ekonomiska medel för två nya platser till barn och unga. För 2026 uppskattas antalet barn uppgå till i genomsnitt 25 vilket motsvarar ett behov av ytterligare fyra platser motsvarande 25,6 miljoner kronor.

För år 2027 planeras fyra nya boenden i egen regi för vuxna med totalt 22 platser samt tre nya platser för barn och unga. För år 2028 planeras två nya boenden för vuxna med 12 platser totalt medan ingen nettoökning bedöms uppstå när det gäller behovet av platser till barn och unga.

Ingen avveckling av platser i LSS-boende planeras i nuläget för perioden 2026 - 2028. Tio platser avvecklas totalt under 2025 och genererar en kostnadsminskning inom LSS-boende för vuxna 2026. Detta berör dels verksamheten på Almgårdens LSS-boende samt LSS-boende med inriktning personkrets 3 som omvandlas till platser som behövs för att möta den ökade efterfrågan om särskilt boende SoL

Personlig assistans

Nämndens ekonomi utmanas av den volymutveckling som sker inom den personliga assistansen enligt SFB, som följd av de lagförändringar som trädde i kraft 2023, men även inom personlig assistans LSS när det gäller antalet assistanstimmar per ärende. Utöver detta leder den över tid ackumulerade diskrepansen mellan den årliga löneutvecklingen för personliga assistenter och uppräkningsen av assistansersättningen från Försäkringskassan till ökade kostnader som nämnden har svårt att påverka.

Nämnden bedömer att det krävs en annan hantering när det gäller tilldelningen av kommunbidrag till funktionsstödsnämndens budgetram 2026, så att ett tillskott av ekonomiska medel kompenserar utmaningarna inom personlig assistans. Nämnden vill också framhålla att omfattande omfördelningar inom befintlig budgetram i syfte att finansiera utvecklingen inom personlig assistans kan leda till negativa effekter inom övrig verksamhet samtidigt som en ekonomisk obalans för nämnden som helhet kvarstår.

Rätt kompetens och ökad professionalisering

För att nämnden ska upprätthålla kompetensförsörjningen och vara en attraktiv arbetsgivare är det avgörande med satsningar på kompetensutveckling för såväl medarbetare som chefer de kommande åren.

Arbetet med Yrkesresan kommer fortsätta och intensifieras i nämndens verksamheter 2026 och de kommande åren. Detta är en satsning som långsiktigt kommer att säkerställa förutsättningarna för en strukturerad introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare och chefer i brukarnära arbete. Förvaltningen kommer även fortsätta utveckla arbetet med lärande arbetsplatser under 2026. Satsningen innebär också ett resursbehov. För att säkerställa ett effektivt genomförande behöver förvaltningen tillhandahålla vikarier vid utbildningstillfällen samt skapa tillgång till ändamålsenliga lokaler för verksamheter som saknar sådana.

Även arbetet med satsningarna på språkkompetens för att tillgodose en förbättrad, god och enhetlig språknivå i verksamheten behöver fortsätta och intensifieras framöver. När det gäller satsningens finansiering är det osäkert om de statliga medel som föreslås delas ut till kommuner inom ramen för

språklyftet omfattar nämndens målgrupper eller är särskilt riktade mot äldreomsorgen. Om statliga medel uteblir uppstår ett behov av utökad kommunbidrag för att finansiera satsningen.

En tilläggsbudget om 13 miljoner kronor som nämnden erhållit 2025 finansierar årets kompetenshöjande satsningar. För 2026 är bedömningen att det finns behov av utökade budgetmedel om 20 miljoner kronor för att fortsätta det långsiktiga arbetet med att tillförsäkra kompetensutvecklingen inom nämndens verksamhet.

Avtalsrörelse

De förändringar som 2025 års avtalsrörelse resulterat i gällande bland annat fyllnadstid, jour och beredskap samt höjd OB-ersättning bedöms generera ökade kostnader för nämnden framöver.

En av förändringarna är att ersättningsnivåerna för obekvämt arbetstid gällande nattarbete mot lördag, söndag och helgdag höjs med 30 procent utöver tidigare höjningar. En annan förändring är att fyllnadslön, som är en särreglering för deltidsanställda, tas bort och ersätts med ersättning på samma nivå som heltidsanställda när övertidsarbete beordras utöver den fastställda sysselsättningsgraden.

Vidare visar förvaltningens löneanalys på ett behov av extra förflyttning för yrkesgrupperna arbetsterapeuter, fysioterapeuter, sektionschefer och enhetschefer med mer än avtalets 3 procent för att uppnå önskvärd lönestruktur för 2026.

Förändringar enligt avtalsrörelsen 2025 tillsammans med en lönesatsning på vissa yrkeskategorier beräknas generera en kostnadsökning på årsbasis som nämnden saknar finansiering för. Omfattningen är i dagsläget inte möjlig att bedöma.

Införandet av arbetsskor

Kommunstyrelsen beslutade den 8 januari 2025 att ge funktionsstödsnämnden i uppdrag att inkomma med ett förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Funktionsstödsförvaltningen tog fram tillsammans med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen ett förslag som utgick från en upphandling av arbetsskor till medarbetare och funktionsstödsnämnden beslutade i enlighet med förslaget på sitt sammanträde i april 2025. Funktionsstödsnämndens kostnader för införandet av arbetsskor med utgångspunkt i det totala antalet medarbetare som står och går mycket i sin tjänst samt övriga kostnader kopplade till införandet bedöms uppgå till drygt 3 miljoner kronor 2025. Övriga kostnader består av flertalet administrativa uppgifter för införandet av arbetsskor som bland annat planering av utprovning av skor, beställning av skor, tid som medarbetare lägger på utprovning av skor och därmed motsvarande behov av vikarietillsättning, att eventuellt reklamera skor samt administration kopplat till förmånsbeskattningen.

Införandet av arbetsskor innebär ett behov av permanent utökat kommunbidrag motsvarande kostnadsökningen. Detta framgår även av funktionsstödsnämndens beslut i ärendet (FSN 250428-§40), där nämnden "uppmanar kommunstyrelsen att årligen tilldela funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden medel för kostnader för att kunna tillhandahålla arbetsskor enligt förslaget". Den totala kostnaden för införandet av arbetsskor kommer att kunna redovisas först efter 2026 års utgång.

Främjande och förebyggande insatser

Nämnden bedriver ett hälsofrämjande och förebyggande arbete riktat mot både barn och vuxna, ett arbete som kommer att intensifieras framöver, inte minst för att kunna möta de förändringar som förväntas i och med införandet av en ny socialtjänstlag.

Insatser som helgvistelse och sommarkollo riktade till barn med beslut om korttidsvistelse är uppskattade av både barn och deras anhöriga samtidigt som de är kostnadseffektiva. För att möta efterfrågan behöver dessa insatser byggas ut. Avlastande insatser som möter familjernas behov har möjlighet att i vissa fall motverka att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt.

Avlösning, ledsagning och kontaktperson är insatser som på ett kostnadseffektivt sätt erbjuder stöd till barn och vuxna såväl som till föräldrar och anhöriga och förebygger behovet av mer omfattande och kostsamma insatser på sikt. Särskilt inom insatsen kontaktperson förutspås en utveckling med kraftigt ökade volymer framöver vilket bland annat innebär behov av personella resurser som arbetar för en adekvat matchning mellan den enskilde och uppdragstagaren. Vidare behöver även det förebyggande arbetet som riktar sig till vuxna personer utvecklas. De satsningar som omfattas av utvecklingsarbetet som avser personer med ett beteende som utmanar verksamheten kommer att samordnas för att bättre möta behovet.

Statliga stimulansmedel inom området psykisk hälsa och suicidprevention har de senaste åren varit avgörande för att möta upp malmöbornas behov av socialpsykiatrins icke biståndsbedömda insatser och utveckling av integrerad verksamhet. Skärpta regler för äskande av statsbidraget vid sidan om begränsade användningsområden leder ett behov av utökade budgetmedel för funktionsstödsnämnden. För att kunna upprätthålla de goda resultat som satsningar inom det socialpsykiatriska området lett till samt fortsätta arbetet med icke biståndsbedömda förebyggande insatser som den nya socialtjänstlagen förespråkar finns det behov av ett utökat kommunbidrag. Kommunbidraget avser insatser som tidigare finansierats av statsbidrag inom sysselsättningsverksamheten Handkraft, mötesplatserna Nydala och Vänkretsen samt den integrerade verksamheterna NIP-team, FACT-team och FACT-ung.

Med anledning av intentionerna i den nya socialtjänstlagen, kommer myndigheten behöva ställa om sitt arbete till ett mer förebyggande förhållningssätt, som utgår ifrån individens behov och tidigt stärker den

enskildes egna förmågor.

När personer med intellektuell funktionsnedsättning slutar i daglig verksamhet, visar forskning att livsutrymmet krymper. 2023 startade nämnden mötesplatsen Kirseberg, i syfte att nå äldre brukare ur målgruppen och erbjuda lämpliga aktiviteter för att bryta ofrivillig ensamhet. Under 2024 hade mötesplatsen 470 besök. Målet är att framöver, genom informationssatsningar och uppsökande verksamhet bättre nå ut till målgruppen. Statliga medel för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre spelar en viktig roll för finansieringen av mötesplatsen. Statsbidraget kommer dock att från och med 2026 upphöra vilket skapar ett finansieringsbehov för att nämnden ska kunna fortsätta med det påbörjade arbetet.

En utveckling med ökade volymer inom de främjande och förebyggande insatserna framöver är en framgångsfaktor men ställer samtidigt krav på att det finns finansieringsmöjligheter. För att finansiera redan befintliga kostnader samt utveckla det främjande och förebyggande arbetet och på sikt motverka behovet av dyrare insatser bedöms det att ett tillskott om totalt cirka 10 miljoner kronor behövs i budget 2026.

Samverkan med civilsamhället

Förvaltningen fortsätter stärka och utveckla samverkan med civilsamhället för att bidra till att Malmöbor med funktionsnedsättning i större utsträckning har tillgång till och är delaktiga i samhället. De nya vägar för delaktighet och inflytande i olika frågor och processer som togs fram under 2024 implementeras och utvecklas under 2025 och de kommande åren.

Funktionsstödsnämnden tilldelades ett tillfälligt tillskott om 2 miljoner kronor i budgetram 2025 avseende stöd till civilsamhället. Tillskottet används för att under 2025 genomföra det planerade utvecklingsarbetet med Malmöborna i centrum och för att öka organisationsstödet. Nämnden vill framhålla vikten av att motsvarande tillskott erhålls även i budgetram 2026. Detta för att det pågående utvecklingsarbetet ska kunna fortsätta även framöver samt för att bibehålla den nivå på organisationsstödet som tillskottet i budgetramen möjliggjort 2025. Inom ramen för samverkan med civilsamhället spelar organisationsstödet som nämnden årligen delar ut till föreningar och organisationer en viktig roll för att tillförsäkra att föreningarnas arbete utvecklas och fortsätter komma målgruppen till gagn.

Digitala lösningar

Funktionsstödsnämndens målgrupper omfattar ett brett och komplext välfärdsområde där välfärdsutveckling genom digitalisering innebär stora möjligheter. Samtidigt är behovet av individ- och situationsanpassningar mycket stort vilket försvårar användning av många standardlösningar och minskar skalbarheten.

För att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter och mer effektivt implementera digitala lösningar som utgår från brukarnas och verksamheternas behov är det nödvändigt att även den digitala verksamhetsnära kompetensen förstärks och medarbetardriven innovation

möjliggörs. Samtidigt kommer förutsättningarna för brukarna förbättras under 2025 genom att tillgången till internet blir realitet i den egna bostaden.

Planerad medarbetardriven innovation och utveckling genom digitalisering innebär ökade kostnader för såväl arbetskraft som utrustning och datasystem. Ett behov av budgetmedel om 12 miljoner kronor beräknas till 2026 för att nämndens utveckling inom digitalisering ska kunna gå i takt med både stadens som helhet och socialförvaltningarnas och därmed leva upp till kommande förändringar både lokalt och nationellt. Tillskottet av ekonomiska resurser ska finansiera ökade kostnader med koppling till nytt verksamhetssystem och till utveckling av välfärdstekniken och framtagandet av innovativa lösningar inklusive satsningar inom AI för att på längre sikt kunna möta kompetensutmaningen och minska administrativa kostnader samt resurs och datasystem för att motverka välfärdsbrottslighet. Budgetmedlen ska finansiera även nödvändig datautrustning i verksamheten och anpassningar för att tillgodose arbetet med tillgängliga livsmiljöer. Kostnadsökningen initialt är nödvändig för att kunna utveckla digitaliseringen och därmed på sikt effektivisera.

Habiliteringsersättning

För deltagare i daglig verksamhet LSS höjdes habiliteringsersättningen från 4 kronor per timme till 16 kronor per timme under perioden 2018 - 2021. Den årliga kostnadsökningen till följd av den höjda habiliteringsersättningen har fram till 2024 finansierats i sin helhet av statsbidrag. Då utrymme för ytterligare höjningar inte finns inom det statsbidrag som årligen tilldelas Malmö stad kommer budgetmedel i fortsättningen finansiera en planerad höjning av habiliteringsersättningen till 20 kronor per timme från och med 1 september 2025, vilket beräknas till 3 miljoner kronor på årsbasis.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Statsbidrag varaktig vård	Migrationsverket	12 300	11 000
Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Socialstyrelsen	2 100	2 000
Skånegemensamma stimulansmedel till insatser för förstärkt samverkan inom området psykisk hälsa	Regeringen via SKR och KFS	2 400	600
Statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet	Socialstyrelsen	638	0
Statsbidrag Nära vård	Regeringen via SKR och KFS	10 561	10 000
Statsbidrag Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer	Socialstyrelsen	1 800	1 800
Äldreomsorgslyft	Socialstyrelsen	2 000	2 000
Statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	3 995	4 000
Statsbidrag för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap	Socialstyrelsen	3 700	3 700
Statsbidrag Personligt Ombud	Socialstyrelsen/ Länsstyrelsen	5 600	5 600
Statsbidrag ny socialtjänstlag	Socialstyrelsen	7 500	7 500
Statsbidrag Habiliteringsersättning	Socialstyrelsen	7 868	7 900
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	60 462	56 100

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Lönebidrag /Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	2 600	2 600
Assistansersättning personlig assistans SFB	Försäkringskassan	77 000	77 000
Momsbidrag för köp av ej skattepliktig verksamhet	Skatteverket	23 000	23 000
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	102 600	102 600

Prognosen avseende riktade statsbidrag är 60 miljoner kronor för 2025 och 56 miljoner kronor för 2026. Övriga bidrag prognostiseras med samma belopp, 102,6 miljoner kronor, för både 2025 och 2026.

Tillfälliga och riktade statsbidrag kan leda till underfinansierad verksamhet om dessa statsbidrag sedan dras in, vilket försvårar planeringen på längre sikt.

Vissa riktade statsbidrag som nämnden fått ta del av under flera år har bidragit till finansieringen av viktiga satsningar inom nämndens verksamhetsområden. Efterhand som statsbidragen minskar i omfattning eller upphör helt är det en utmaning för nämnden att inom budgetram upprätthålla de positiva effekter för nämndens målgrupper som satsningarna lett till.

Som tidigare beskrivits är statliga medel riktade mot psykisk hälsa och suicidprevention ett riktat statsbidrag som delats ut till kommuner under flera år. Statsbidraget har spelat en viktig roll för utvecklingen av nämndens icke biståndsbedömda insatser inom socialpsykiatri. Från och med 2025 har reglerna för äskande av statsbidraget skärps samtidigt som användningsområdena begränsats. Delregionala medel som tilldelats funktionsstödsförvaltningen inom ramen för statsbidraget minskade från cirka 9 miljoner kronor 2024 till cirka 2 miljoner 2025 och bedöms minska ytterligare 2026. Detta innebär en urholkning av nämndens finansieringsmöjligheter framöver när det gäller bland annat satsningar på det främjande och förebyggande arbetet inom det psykiatriska området i form av exempelvis mötesplatser och sysselsättning.

Även tilldelade statliga medel för omställningen till en god och nära vård har minskat över tid. Att statsbidraget minskar leder till ett successivt ökat krav på att finansieringen av omställningsarbetet sker inom budgetram. Detta innebär en utmaning för nämndens ekonomi på sikt och kan påverka den interna fördelningen av budgetmedel till nackdel för övriga verksamheter.

Statsbidraget för att motverka ofrivillig verksamhet bland äldre har fram till 2025 finansierat nämndens mötesplats riktad till målgruppen. Att statsbidraget upphör från 2026 utgör en ekonomisk utmaning för nämndens fortsatta arbete på området.

Generella och långsiktiga satsningar ger bättre förutsättningar för en stabilare utveckling och verksamhet. Den statliga utredning som sett över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. När det gäller riktade statsbidrag föreslås i betänkandet att en del statliga bidrag ska göras om till generella i stället för riktade, vilket är positivt. Samtidigt beaktas även borttagandet av vissa statsbidrag som alternativ. Ett av de statsbidrag som utredningen är otydlig kring är statsbidraget för personligt ombud. För funktionsstödsnämnden är det av största vikt att statsbidraget består och att finansieringen av en väletablerad och samhällsviktig insats inte urholkas.

De riktade statsbidragen utgör i dagsläget en viktig finansieringskälla för nämndens satsningar och utvecklingsarbete i enlighet med nationella omställningar och förändringsuppdrag. Nämnden vill därför framhäva ett behov av utökade budgetmedel i takt med att riktade statsbidrag upphör.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2026 samt plan för 2027-2031 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Inventarier/ Byggnadsinventarier	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Summa investeringsram	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000

Funktionsstödsnämnden begär för 2026 en investeringsram om 20 miljoner kronor.

Under 2026 planeras investeringsramen framför allt användas till start av nya dagliga verksamheter. Nya verksamheter leder till behov av inköp av inventarier samtidigt som priserna blir högre. Renoveringar och kompletteringar för att skapa lokalmässiga förutsättningar för att möta brukarnas behov skapar också ett kontinuerligt behov av investeringsutrymme för nämnden.

För planeringsperioden 2027 - 2031 är bedömningen att en investeringsram om 20 miljoner kronor per år täcker de behov som uppstår.